БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 113 (8333)
МАЙН 15
СРЕДА
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Колхоз, совхоз, МТС бүхэнөө сад сэсэрлигтэй болгое!

Үрэ, жэмэстэ сад сэсэрлиг— ажахын шухала, ашаг олзо ехэтэй һалбаринуудай нэгэн мүн. Сад сэсэрлиг тарижа ургуулһан түрүү колхозууд, МТС-үүд, совхозуудай дүй дүршэл дээрэһээ харахада, олон мянган түхэригэй олзо доход оруулдаг, үнөөр химда үрэ, жэмэс өөһэдынгөө дотоой хэрэглэлдэ ашагладаг байна. Таараха ургамалнуудые шэлэн абажа, шадамараар таряад, һайн харууһа хэбэл, республикымнай нютаг бүхэндэ элдэб түрэлэй жэмэсүүд ургадаг, хүсэ зөөри гаргаһанай ашые уданшьегүй харюулдаг байха юм. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын МТС-эйхид бүри һаяшаг багахан сад тариһан аад, үнгэрэгшэ жэлдэ түрүүшынгээ ургаса — хэдэн центнер рансткэ болон ондоошье жэмэс хуряажа абаа. Тэрэшэлэн Байгал шадарай, Иволгын, Тарбагатайн, Заиграйн болон бусад аймагуудай колхозууд алим жэмэс тарижа амтыень абаад, тэрэнээ улам үргэдхэхэ, бүри һайнаар харууһалха гэжэ оролдодог болонхой.

Колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудтахи туршалгашад, үрэ жэмэс ургуулдаг станцинууд «Байгаалиин хайрада хүртэхые хүлеэгээд һууха ёһогүй, харин тэрэниие мэдэлдээ оруулха зорилготойбди» гэһэн И. В. Мичуринай сэсэн заабариие бодото дээрэнь бэелүүлнэ, манай нютагта хээрын жэмэсүүдһээ ондоо юуншье үрэжэхэгүй гэдэг ойлгомжын тон бурууе балшыса элирүүлнэ. Эдэ бүгэдын ашаар хүдөө нютагуудтахи сад сэсэрлигүүдэй тоо, улам бүри олошорон нэмэжэ байнхай.

Сад сэсэрлиг тариха газараа эртээнһээ шэнжэлэн үзэжэ, шэлэн олохо хэрэгтэ садоводууд, агрономуудые, дүршэлтэй хүнүүдые хабаадуулха шухала. Тэрээнһээ гадна, ямар жэмэс тарибал таарамжатай, ашаг үрэ ехэтэй байха тухайдань һайтар бодожо үзэхэ хэрэгтэй. Үрэ, жэмэстэ сэсэрлигээ хүйтэн ба хуурай һалхинһаа хамгаалхын тулада уляангир, хасуури, шэнэһэ, хуһан, нарһан мэтын модые һуулгажа халха хэдэг юм.

Манай эндэ апрелиин 25-һаа майн 20 хүрэтэрхи хугасаа соо үрэ, жэмэстэ модо тарихада үнэхөөрөө зохистой үе гэжэ тоологдодог. Тиимэһээ, ойрын 2—3 хоног соо хамтын ба айл бүхэнэй сад сэсэрлигтэ модо һуулгажа дүүргэхэ шухала. Мэргэжэлтын заабариие үндэһэ болгон, модо тариха газарайнгаа хүрьһые эртээнһээ элдүүрилэн бэлдэхэ, адууһа малай, тэжээмэл шубуудай орожо гэшхэхэ, гэмтээхэгүйгөөр хоройлхо хэрэгтэй.

Үрэ, жэмэстэ ургамалнуудые тариһанайнгаа һүүлээр тэдээндээ һайн гэгшын харууһа хэхэ: түрүүшын 5—7 үдэр соо 3 дахин, саашадаа 10—15 хоног бүри һайса уһалха; далангуудай хоорондохи зайе зөөлэн зохид байлгахын тула гүнзэгыгөөр хахалха, зундаа культиватораар 3—4 дахин элдэхэ; намар ба хабарай сагта үтэгжүүлгын зүйлнүүдые тарааха шухала. Таримал ургамалнуудайнгаа халуун наранһаа, хүйтэн һалхинһаа гэмтэхэгүйн тула тусхайлан бэлдэһэн раствороор эшыень сагаададаг байна. Хамтын сад сэсэрлигһээ гадна, үрэ жэмэстэ модые эмхи зургаануудай хажуугаар, айл бүхэнэй газаагуур тарижа ургуулхада, һуурин тосхонуудые болбосон гоё болгон шэмэглэдэг, тунгалаг һайхан агаараараа хүн зоной бэеын элүүрые бэхижүүлдэг.

Үйлсэнүүдтэ тариһан ургамалнуудые үдэрһөө үдэртэ харууһалгын талаар Сэлэнгын МТС-эй центр—Тохой тосхоной ажалшадһаа жэшээ абаха хэрэгтэй. Тэдэнэр үйлсэ бүхэндөө гурбаад хүнһөө бүридэһэн саг үргэлжын комисси (санитарна тройка) бии болгоод, айлнуудай газаагуурхи сад сэсэрлигүүдые һайнаар харууһалуулха, үйлсэнүүдээ сэбэрхэн байлгаха, ариг сэбэрые сахюулха зорилгоор горьтой юумэ хэжэ байна. Тэндэхи партийна, профсоюзна, комсомолой организацинууд сад сэсэрлиг һайнаар ургуулха, тосхоноо гоё һайхан болгохо асуудалда ехэ анхарал хандуулна.

Колхозууд, МТС-үүд, совхозуудые сад сэсэрлигтэй болгохо хэрэгтэ комсомолой организацинууд ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Эдэнэр олониитын дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха, өөһэдөө эдэбхитэй, үүсхэлтэйгээр хабаадажа, бусадта жэшээ харуулха уялгатай. Мүн нютагай Соведүүдэй депутадууд, саг үргэлжын комиссинууд өөһэдынгөө халуун хабаадалгаар энэ хэрэгые урагшань дабшуулха байна.

Үргэн ехэ талмай дээрэ үрэ, жэмэстэ модые ургуулжа, олзо доход ехээр оруулдаг һалбари болгохо гээшэ ажахын шухала зорилгонуудай нэгэн мүн. Тиимэл хадань, сад сэсэрлиг хаа хаанагүй тариха хэрэгтэй гэжэ КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд соо заагданхай.

Нүхэд колхознигууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд! Колхоз, МТС, совхоз бүхэндөө, хүдэлмэришэдэй тосхонуудта сад сэсэрлиг тарижа ургуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсыт!

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1957 оной Гүрэнэй урьһаламжа гаргаха тухай

СССР Союзай Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтооно:

1. Арадай ажахые хүгжөөхэ 1957 оной Гүрэнэй урьһаламжые 12 миллиард түхэригтэ, табан жэлэй болзортойгоор гаргаха.

2. Урьһаламжын облигацинууд болон тэдэнэй шүүбэринүүдтэ гүрэнэй, мүн нютагай налог, татабаринуудые ашахагүй.

3. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1957 оной Гүрэнэй урьһаламжые ямар хэлсээтэйгээр гаргаха тушаа СССР-эй Финансын министерствын оруулһан дурадхалые баталха.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1957 оной Гүрэнэй урьһаламжые гаргаха УСЛОВИ

1. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1957 оной Гүрэнэй урьһаламжа 1957 оной ноябриин 1-һээ эхилээд 1962 оной ноябриин 1 хүрэтэр болзортойгоор гаргагдаба.

2. Тус урьһаламжа имагтал хүн зоной дунда тараагдаха ёһотой. Урьһаламжые тарааха гуримые СССР-эй Финансын министерство тодорхойлно.

3. Урьһаламжа хэдэн разрядуудта хубаагдана. Разряд бүхэндэ 100 миллион түхэригороно.

Разряд бүхэн 20 мянган серинүүдһээ бүридэнэ. Разряд бүхэнэй серинүүд 220.001-һээ эхилээд 240.000 хүрэтэр номертой байха.

Сери бүхэнэй облигацинууд 01-һээ эхилээд 50 хүрэтэр номертой байха.

4. 500, 200, 100, 50, 25, 10 түхэригэй сэнтэй облигацинууд урьһаламжада гаргагдаба.

500, 200 түхэриг сэнтэй облигацинууд тус тустаа таба гү, али хоёр зуун түхэригэй облигацинуудһаа бүридэнэ. Эдэ зуу зуун түхэригэй облигацинуудынь нэгэ сериин байжа, таба гү, али хоёр номертой байха юм. Тииғээд облигаци дээрэ тэмдэглэгдэһэн номер бүхэндэ шүүбэринүүдэй зэргэ тудаа һаань, таба гү, али хоёр шүүхэ эрхэ олгоно.

50, 25, 10 түхэригэй сэнтэй облигацинууд 100 түхэригэй облигацинуудай тус тус хубинуудынь байһан дээрэһээнь, зуун түхэригэй облигацида тудаһан шүүбэриин 1/2, 1/4, 1/10 хубииень абаха эрхэ олгоно.

5. Урьһаламжын облигацинуудаар олдоһон бүхы доходынь шүүбэринүүдээр түлэгдэхэ.

Табан жэлэй туршада шүүбэриин түлбэридэ гаргашалагдаха бүхы мүнгэнэй дунда жэшээгээр хоёр процентдэнь жэл бүхэндэ шүүбэри тудаха.

Урьһаламжын гаргагдаһан болзор—табан жэлэй туршада бүхы облигацинуудай 6 процентдэнь шүүбэри тудаха. Облигацинуудай үлэгшэ 94 процентынь өөрынь сэн түлэгдэхэ байна.

Шүүһэн облигациин сэнгынь түлэгдэжэ, тэрэ саашадаа тиражһаа гаргагдана.

100 түхэригэй облигацида 5 мянга, 1 мянга, 500, 200 түхэригэй шүүбэри тудаха байна. Тиихэдэ энээндэнь облигациин өөрынь сэн—100 түхэриг оролсоно.

6. Табан жэлэй туршада шүүбэринүүдэй табан тираж үнгэргэгдэхэ. Тиихэдээ жэл бүри нэгэ тираж үнгэргэгдэхэ болоно.

Шүүбэриин тиражууд 1958 онһоо эхилэн үнгэргэгдэхэ. Иимэ тиражнуудые үнгэргэхэ саашанхи болзорыень СССР-эй Финансын министерство тодорхойлхо.

7. Урьһаламжын разряд бүхэнэй шүүбэринүүдэй тиражнуудта, ондоогоор хэлэхэдэ, 100 миллион түхэриг бүхэндэ иимэ тоотой шүүбэринүүд наадагдаха байна:

Зуун түхэригэй облигациин шүүхэ мүнгэнэй хэмжээн Энээндэнь облигациин өөрынь сэн оруулагдана	Наадагдаха шүүбэринүүдэй тоо	
	нэгэ тиражда	бүхы табан тиражнуудта
5.000 түхэриг	2	10
1.000 түхэриг	20	100
500 түхэриг	300	1.500
200 түхэриг	11.678	58.390
шүүбэринүүдэй ниитэ тоо	12.000	60.000
шүүбэринүүдэй мүнгэнэй бүхы тоонь (түхэригөөр)	2.515.600	12.578.000

8. Шүүбэри тудаагүй облигацинуудые 1959 онһоо эхилэн, урьһаламжын болзорой дүүрэхэ хүрэтэр —дүрбэн жэлэй туршада гүрэн өөрынь сэнгые түлөөд, һөөргэнь бусаажа абаха. Урьһаламжын 100 миллион түхэриг бүхэнһөө 23.500.000 түхэригэй облигаци жэл бүри гүрэн һөөргэнь худалдан абаха.

Сэнгынь түлэгдэхэ (худалдан абтаха) облигацинуудай серинүүдэй номернууд сэнгынь түлэгдэхэ тиражнуудаар тодорхойлогдоно; СССР-эй Финансын министерство облигацинуудай сэнгыень түлэхэ тиражнуудые үнгэргэхэ болзор тодорхойлхо.

1959—1961 оной туршада облигациин сэн түлэхэ хоёр хоёр тиражууд үнгэргэгдэхэ. 1962 ондо облигациин сэн түлэхэ нэгэ тираж үнгэргэгдэхэ байна. Сэнгынь түлэхэ тиражнуудта ороогүй облигацинуудые 1962 оной ноябриин 1-һээ эхилэн гүрэн һөөргэнь худалдажа абаха.

9. Облигацинуудта тудаһан шүүбэринүүд, тэрэшэлэн облигацинуудай өөрынь сэн 1963 оной ноябриин нэгэн болотор түлэгдэхэ; энэ болзорой үнгэрһэн хойно тэдэ облигацинууд хүсөөэ гээжэ, шүүбэринүүд, мүн облигацинуудай сэнгынь түлэгдэхэеэ болихо байна.

СССР-эй Финансын Министр
А. ЗВЕРЕВ.

МОНГОЛОЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН ПОСОЛЬСТВОДО УУЛЗАЛГА БОЛОБО

Хани ёһоной уряалаар Москвада ерээд байһан МНР-эй Правительственна делегациин хүндэлэлдэ зорюулан Монголой Арадай Республикаһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Санжийн Бата майн 13-да уулзалга хээ.

Делегациие толгойлогшо—Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, Монголой арадай-революционно партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Арадай Агуухэ Хуралай Президиумэй гэшүүн Д. Дамба, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Б. Ширендыб, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин Түрүүлэгшэ Л. Ценд, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Адилбиш, мал ажалай министр Д. Балжинням, Финанснуудай министр Д. Моломжамц, Промышленностиин министр О. Бат-Очир, делегацитай хамта ерэлсэһэн советнигүүд болон экспертнүүд уулзалгада хабаадаа.

Нүхэд Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев, Д. Т. Шепилов, Н. М. Шверник, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо М. П. Тарасов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ И. И. Кузьмин, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо П. Т. Комаров, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе, СССР-эй Верховно Сүүдэй түрүүлэгшэ А. Ф. Горкин, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов, СССР-эй министрнүүд болон тусхай тушаалта бусад хүнүүд советскэ талаһаа уулзалгада байлсаа.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэгшэ зургаануудые толгойлогшонор, мүн советскэ болон хариин гүрэнүүдэй журналистнууд айлшадай дунда байлсаа.

Монголой Арадай Республикаһаа СССР-тэ байдаг Посол С. Бата айлшадые амаршалаа. МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, Монголой арадай-революционно партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Арадай Агуухэ Хуралай Президиумэй гэшүүн Д. Дамба гэгшэд үгэ хэлээ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй, Советскэ Правительствын зүгһөө СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин үгэ хэлээ.

Уулзалга үнэн зүрхэнэй, хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Монголой Арадай Республикын Правительственна делегаци Ленинградта байна

ЛЕНИНГРАД, майн 12. (ТАСС). МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал түрүүтэй Монголой Арадай Республикын Правительственна делегаци майн 12-то Ленинград ерээ.

Московско вокзал дээрэ ахадүү Монгол оронһоо ерэһэн айлшадые олон зуун ажалшад угтаа. КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй Ленинградска Обкомой Нэгэдэхи секретарь Ф. Р. Козлов, харюусалгата тушаалтай партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэд, журналистнууд угтагшадай дунда байгаа. КПСС-эй ЦК-гэй секретарь А. Б. Аристов, МНР-тэ байдаг СССР-эй посол В. И. Писарев, СССР-эй МИД-эй Протокольно таһагые даагшын орлогшо К. А. Кочетков, СССР-эй МИД-эй Алас Дурна зүгэй таһагые даагшын орлогшо М. С. Капица гэгшэд Монголой Арадай Республикын правительственна делегациин гэшүүдтэй хамта Ленинград ерээ.

Вокзалай талмай дээрэ угтамжын харуул жагсаагдажа, Монголой Арадай Республикын болон Советскэ Союзай Гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдөө.

Ленгорсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Смирнов Ленинэй нэрэтэ городой ажалшадай зүгһөө айлшадые халуунаар амаршалаа.

МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал харюугай үгэ хэлэжэ, халуунаар угтаһанайнь түлөө ленинградайхидта үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргөө.

Городой гайхамшагта газарнуудаар ябаһанайнгаа һүүлээр, айлшад үдэшэлэн С. М. Кировэй нэрэмжэтэ оперо ба баледэй театр ошожо, «Орлеанская дева» гэжэ оперо шагнаба.

Наран сэсэг тариха түсэбөө колхозууд дүүргэбэ

Оронойманай колхозууд наран сэсэг тариха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Тарилга тон богонихон болзор соо хэгдэжэ, түрүү агротехникэ үргэнөөр хэрэглэгдээ. Тарилгын 85 процентнь квадратно-гнездовой аргаар, харин Украинада бүхы тарилга иимэ аргаар хэгдээ. Энээнэй ашаар ургасаяа машинануудаар хэрээһэлүүлэн харууһалха арга боломжо олдобо.

Тоһо ехэтэй, тон үнэтэй наран сэсэг тарилгын ехэнхи талмай дээрэ таригдаа. Эдэ наран сэсэгүүд 45 процент хүрэтэр тоһо үгэдэг.

Ороной урда зүгтэ таригдаһан наран сэсэг мүнөө бултайжа, һайнаар ургажа байнхай. (ТАСС).

КПСС-эй ОБКОМДО

Хэжэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо ниитынгээ адуу малда харюусалгагүйгөөр хандаһан тухай

Тээсгэн КПСС-эй обкомой бюро Хэжэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо ниитынгээ адуу малда харюусалгагүйгөөр хандаһан тухай асуудал хаража үзөөд, иимэ хандалга дээрэһээ боложо, малынь тон олоороо үхэһэн, туража зүдэрһэн байна гэжэ тэмдэглэбэ. Энэ колхоздо муу харууһалга, тэжээлгэ дээрэһээ боложо үнгэрэгшэ зургаа һарын турша соо 1214 хонин, тэрэ тоодо 396 хурьган, 50 толгой үхэр, 65 гахай үхэбэ. Малай хахадһаа олонхинь, илангаяа олон хонин туража зүдэрһэн байгаа. Илангаяа нэгэдэхи комплексно бригадада (бригадирынь нүхэр Жимбеев) мал олоороо үхөө: тэндэхи 6 мянган хониһоо 1 мянга шахуунь үхэбэ.

Колхозой ажалай гол һалбари бологшо мал ажалда, илангаяа хонин ажалда артелиин түрүүлэгшэ нүхэр Мункинай тон харюусалгагүйгөөр хандаһан дээрэһээ малажалынь иимэ байдалда оробо. Нүхэр Мункин малай үбэлжэлгэдэ саг соонь бэлэдхэхэ хэмжээ абаагүй һэн. Хүсэд хүрэхөөр тэжээлтэй аад, тэрэнь эзэн бусаар гаргашалагдаа, колхознигуудынь хубиингаа адуу малда тэрэ тэжээлыень иишэ тиишэнь зөөжэ дууһаа.

Нүхэр Мункин болбол хонидоо ороондо оруулха хэрэгые саг соонь эмхидхээгүй аад лэ, бүхы хонидоо ороондо оруулаабди гэжэ гүрэниие мэхэлһэн мэдээ дээдэ зургаануудта хүргэһэн байгаа. Харин, 1600 хони ороондо оруулагдаагүй үлэһэн тулада һубайрһан байна.

Нүхэр Мункин колхозой хүтэлбэрилэгшэ байхадаа эрид сэхэ руунь хэлэдэггүй, үбэлжэлгэмнай һайнаар ябажа байна гэхэ мэтээр байдалаа магтадаг, дутуу дундануудаа нюудаг байгаа. Харюусалгаһаа зайсахын тулада колхозой түрүүлэгшын тушаалһаа сүлөөлхэ эрилтэ КПСС-эй айкомой урда һүүлэй үедэ хэдэн дахин табиһан байна. Колхоздо гурбан жэл хүдэлхэ зуураа, гэр бүлынхидөө тиишэнь абаашаагүй, аймагай ценртэ байлгадаг байгаа.

Эхин парторганизаци (секретаринь нүхэр Сергеев) колхозой правлениин, тусгаарлабал, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мункинай талаһаа мал ажалые иимэ дутагдалтайгаар хүтэлбэрилжэ байһан ябадалтай эбсэдэг, эрид сэхээр энээндэ хандадаггүй байба. Мал ажалда иимэ тулюур туйган байдалай тохёолдоод байбашье, мал ажалдахи дутагдалнуудые усадхаха тухай, мүн иимэ байдалай түлөө хүнүүдэй харюусалга тухай асуудал партийнашье, колхознигуудай хамтыншье суглаанууд дээрэ нэгэшье дахин табяагүй.

Мүн партиин Хэжэнгын айкомой энэ колхозой правлениин болон партийна организациин ажалые хинадаггүй байһан дээрэһээнь, тэндэхи ажал хэрэгые муугаар мэдэдэг, саг соонь хамааралсадаггүй, дутагдалнуудынь усадхуулдаггүй, мал ажалай түлөө колхозой хүтэлбэрилхы кадрнуудай харюусалгые дээшэлүүлдэггүй байһанайнь уршагаар Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой мал ажалда иимэ байдал тохёолдоо гэжэ КПСС-эй обкомой бюро тэмдэглэбэ. КПСС-эй айком ба аймгүйсэдком малаа үхүүлһэнэйнь түлөө колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга тухай асуудалые мүнөө хүрэтэр хаража үзөөгүй.

КПСС-эй обкомой бюро иигэжэ **тогтообо:**

Мал ажал хүгжөөхэ хэрэгтэ тон хайша хэрэгээр хандаһанайнь түлөө, хонидоо угаа олоорнь үхүүлһэнэйнь, адуу малаа турааһанайнь, гүрэниие мэхэлһэнэйнь түлөө, албан уялгануудаа дүүргэлгэдэ муугаар хандаһанайнь түлөө Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мункиниие КПСС-эй гэшүүнһээ гаргаха. Колхозой түрүүлэгшын тушаалһаа нүхэр Мункиниие гаргахыень колхознигуудай хамтын суглаанда дурадхаха.

Мал үхүүлһэнэйнь түлөө колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Сергеевэй, колхоз ба МТС-эй бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалга тухай хаража үзэхыень КПСС-эй айкомдо даалгаха. Колхозой хүтэлбэриие бэхижүүлхэ хэмжээ абаха.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо адуу мал олоор үхүүлһэн ба турааһанай түлөө, мүн гүрэниие мэхэлһэнэй түлөө гэмтэ хүнүүдые хуулиин харюусалгада хабаадуулхыень республикын прокурор нүхэр Матвеевтэ даалгаха.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой мал ажалдахи дутагдалнуудые зайсуулха хэмжээ абаагүйн түлөө КПСС-эй айкомой Хэжэнгын МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр Качинда донгодолго соносхохо.

Мүн КПСС-эй обкомой бюро болбол мал ажалай түлөө МТС ба колхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудта эрилтэ багаар табинат гэжэ КПСС-эй Хэжэнгын айкомой бюродо заагаад, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой мал ажалдахи дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүдые дары абаха, адуу малайнь гарзалга болюулха, ажалай эмхидхэлгэдэ, малай хойноһоо харууһалгада байһан дутагдалнуудые дары усадхаха гэжэ КПСС-эй айкомые уялгалба.

Мүн энэ колхозой ниитын ажахые саашадань хүгжөөхэ, мал ажалһаа ашаг шэмэ бүри ехээр абадаг болохо, тиигэжэ 1957 ондо мяха, һү, нооһо болон мал ажалай бусад продуктнуудые абажа, гүрэндэ тушааха түсэбөө эрхэ бэшэ дүүргэхэ хэмжээнүүдые зохёон бэелүүлхэдэнь туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэй гэжэ партиин обкомой бюро тоолоно.

ТАРИЛГАЯА ТҮРГЭНӨӨР, ЭРХИМ ШАНАРТАЙГААР ДҮҮРГЭЖЭ, ЭЛБЭГ ЕХЭ УРГАСА АБАЯ!

☆

Республикын МТС-үүдтэ пар хахалалга тухай 1957 оной майн 10-най мэдээн

МТС-үүд	пар хахалха түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	һүүлэй 10 хоног соо хахалагдаһан пар (гектараар)
Баргажанай	—	—
Хүнтэйн	48,5	25,34
Бичурын	24,1	1717
Б-Куналейн	18,0	731
Охин-Булагай	29,0	1605
Цагаан-Усанай	29,3	—
Үшөөтэйн	81,3	494
Эгэтын	—	—
Нарһатын	—	—
Курбын	67,1	2905
Шэнэ-Бэрсэнэй	27,1	377
Кабанскын	14,6	1125
Темлюйскын	21,5	669
Е-Кударын	28,7	365
Хамнигадайн	13,8	396
Кяхтын	—	—
Погранична	42,1	676
Гашейн	38,2	1383
Хонхолойн	25,3	867
Суулгын	41,3	945
Сэлэнгын	48,2	772
Селендумын	—	—
Сүхын	54,2	1046
Тарбагатайн	56,9	1343
Жэрэмэй	68,2	1233
Ехэ-Куналейн	48,1	740
Түнхэнэй	9,8	480
Хэрэнэй	1,5	—
Хориин	12,1	642
Хэжэнгын	34,5	—
Чесанын	55,2	2415
Закаменай	44,1	537
Ториин	28,6	625
Бургалтайн	50,1	1313
Иволгын	53,4	368
Саянтын	88,3	792
Итанцын	14,2	308

Оройн тарилгада оробо

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Цагаан-Усанай МТС-эй харьяата Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Мурхонов Б. Л.) ажалладаг Шагдар Норбоевой тракторна бригадын механизаторнууд аймаг соогоо түрүүлэн эртын ороohото культурануудай тарилгые дүүргээд, оройн культурануудые тарижа захалба. Эндэ 1161 гектар газарта хара таряан шэниисэ хоёр шанар һайнтайгаар тариг даа.

Тарилга дээрэ механизаторнууд Дашанима Намсараев, Даба-Самбу Батуев гэгшэд илангаяа шалгарна. Эдэнэр халаан соогоо 30 га тарихын орондо 60 га хүрэтэр тарина. Хэһэн хүдэлмэриинь шанар һайн.

Мүн энэ бригадын механизаторнууд оройн культурануудые тарихын хажуугаар пар болон шэнэ газар хахална. Мүнөө эдэнэр 500 гаран гектар пар, 100 гаран гектар шэнэ газар хахалаад байна. Пар болон шэнэ газар хахалалга дээрэ ажалладаг механизатор бүхэн нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн тракторист Санжи Дабаев «Беларусь» маркын трактораар пар хахалхадаа нормоёо 130—150 процент дүүргэнэ.

Б. Гылыков, манай тусхай корреспондент.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо тарилга хэжэ байһан Хориин МТС-эй тракторист Цырен Аюровай агрегат бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. «ДТ-54» тракторта гурбан сеялкэ шагтагалжа, тэрээгээрээ 30 гектар нормын орондо 34—40 гектар хүрэтэр тарилга хэнэ. Шанарынь һайн. Сеялкынгаа хойноhоо модон балуур мухарюулжа хүрьһыень жэгдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агрегат тарилга хэжэ ябана. Дээрэнь тракторист Цырен Аюров. **З. Веснинагай** фото.

Ахадүүнэрэй агрегат

Үдэ голой урда бэедэ Хориин шэнэ совхозой 2-дохи фермэ оршодог. Энэ фермын механизаторнууд эртын ороohото культурануудай тарилгые үглөө мүнөөгүй дүүргүүтэй байна. Эндэ хэдэн зуугаад гектарта шэниисэ, хара таряа хэрээһэлүүлэгдэн, шанар һайнтайгаар тариг даа.

— Механизаторнуудайнгаа һайнаар ажаллаһанай ашаар тарилгын хүдэлмэриин хаһа болзорые урданайхиһаа хэдэн хоногоор богонидхожо байнабди. Тарилга дээрэ ахадүүнэр Николай, Дмитрий Скворцовтоной агрегат һайн ажалаараа шалгараа,— гэжэ фермые даагша нүхэр Панченкын хэлэхэдэ:

— Ажал, мэргэжэлдээ дурлаһан, ёhoор лэ бэрхэ механизаторнууд даа,—гэжэ совхозой главна инженер-механик Иннокентий Кириллович Машанов дэмжэнэ.

«ДТ-54» гэһэн маркын шэнэхэн тракторта хамта хүдэлмэрилдэг ахадүүнэр Дмитрий, Николай Скворцовтон энэ жэлдэ хабарай тарилга дээрэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, механизаторнуудай социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүл болонхой. Гурбан сеялкэ шагтагалһан трактораараа үдэрэй 30 га газарта тарилга хэхэ нормотой аад, 45—50 га хүрэтэр тарина. Тиигээд тарилгынгаа шанарай түлөө ехэ оролдодог юм. Тарилгын нормые, хэды шэнээн гүнзэгыдэ үрэһээ булахые агрономуудтай хододоо зүбшэжэ, тэрэнээ шалгажа ябадаг. Тарилга хэжэ байхадаа, сеялкынгаа хойноhoo монсогор, модон балуур мухарюулжа, хүрьһыень жэгдэлдэг байна. Энэ хадаа хүрьһэнэй шииг нойтыень һайнаар барихада, таряанай ногоон зүлгын нэгэ жэгдэхэнээр гарахада туһатай юм.

— Эдэ ахадүүнэр шэнгеэр агротехникын заабарие наринаар сахихын түлөө механизаторнууднай булта оролдодог болоо һаа ёhoор һэн даа,—гээд совхозой главна агроном нүхэр Мышинский хөөрэнэ.

Манай корр.

Сеялкэшэдэй мүрысөөн

Энэ жэлэй хабарай тарилгые агротехническэ эрхим болзорто үнгэргэхын түлөө Байкало-Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Кабанскын МТС-эй механизаторнуудтай хамта шангаар тэмсэжэ байна. Эртын ороohото культурануудые шадаал һаа богони болзорто тарижа дүүргэхын түлөө сеялкэшэд өөһэд хоорондоо мүрысэнэ.

Энэ мүрысөөндэ тракторист Владимир Кукшиновай жолоододог агрегадайхид түрүүлжэ ябанхай. Зарим үдэр Владимир үдэртөө 45 гектарта хэрээһэлүүлэн тарилга хэнэ. Хэрбээ энэ газарые миин юрын аргаар тариһантай жэшэхэ болоо һаа, үдэр соо 90 гектар тарилга хэһэн болоно. Мүн тэрэшэлэн Николай Ануевай даадаг тракторна сеялкын агрегадайхид үдэрэйнгөө нормые холо үлүүлэн дүүргэжэ, Кукшиновай агрегадайхидһаа балайшье гээгдэнэгүй.

Эдэ механизаторнууд хүдэлмэридөө хайшан гээд амжалта түйланаб гэхэдэ, техникэдээ харууһа һайнаар хэнэ, бүхы ажалаа гуримтайгаар, оролдосотойгоор хэнэ. Тиихэдэ мүн агрегадые даагшанар туһалбариингаа хүдэлмэришэдэй ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, хүн бүхэнөөр дааһан ажалыень шанар һайнтайгаар. саг сагтань хүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхаралаа табидаг байна.

Сеялкэшэд Леонид Тыжебров, Степан Убонов, Николай Типаев болон бусадай эрхимээр ажалладагые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэр сеялкээ һайнаар заһажа, саг сагтань тоһодожо, нэгэтэшье эбдэрүүлэнгүй агрегадые зогсолтогүйгөөр хүдэлгэнэ.

Иигэжэ механизаторнууд болон колхознигуудай хоорондоо мүрысэн эбтэй шударгыгаар ажаллаһанай ашаар мүнөө жэлдэ хабарай тарилга хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр үнгэржэ байна.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэл дээрэһээ харахада ороohото культурануудые, илангаяа шэниисэ хэрээһэлүүлэн тарихадал илангаяа һайн ургаса хуряагдадаг байха юм. Тиимэһээ энэ жэлдэ шэниисын ехэнхи полинууд хэрээһэлүүлэн таригдана, 400-гаад гектарта шэниисэ таригдажа, тэрэнэй 300 шахууиь хэрээһэлүүлэн таригдаа.

Һая эрхим механизатор Владимир Кукшинов «Шэнэ газар ашаглаһанай түлөө» гэжэ медаль абаба. Урда урда жэлнүүдтэ ой модо сэбэрлэжэ, нуур намаг хатаажа шэнэ газар ехээр хахалһанай түлөө механизатор правительствын энэ шагналда хүртөө.

И. Бурдуковский.

Манай республикын мүрысэдэг областьдо

ПОЛЕВОЙ СТАНУУД

Һая болотор зарим колхозуудта ёhoто һайн полевой станууд байгаагүй юм һэн. Мүн Улетовско районой Николаевска МТС-эй харьяата колхозуудта баһал иимэ байдаг байгаа. Һүүлэй хэдэн жэл соо эндэхи колхозуудай ажахыда ехэ хубилалта болоо. Ажахынь хүгжөө, олзо доходынь ургаа. Арга боломжотой болоод байхадаа һайн гэгшын полевой стануудые бариха гэһэн һанамжа гараһан байна. Колхозойхидшье, МТС-эйхидшье бултал иимэ һаналтай байгаа. Гэбэшье, полевой стан бариха хүниие олохонь бэрхэтэй байба. Колхозуудһаа абаха гэхэдэ, өөһэдөө ехэ барилга хэжэ байгаа. Иимэ байхадань Николаевска МТС-эй механизаторнууд энэ барилгые хэлсэхээр шиидэһэн юм.

МТС-эй дирекци бүхы машинануудаа заһабарилгада табиһанайнгаа һүүлээр үнгэрэгшэ намар 77 механизаторые модо бэлэдхэлгэдэ гарган юм. Эдэнэр «Объединение» гэжэ колхоздо 4 мянган кубометр модо, «Победа» колхоздо 2500 кубометр модо бэлэдхэһэн байгаа. Мүн ондоошье колхозуудта модон бэлэдхэгдээ. Энээнэй нилээдгүй ехэ хубинь барилга хэхэ газарта зөөгдэнхэй.

Модо бэлэдхэхэ хүдэлмэриһөө сүлөө болоһон механизаторнууд барилга хэжэ эхилээ һэн. Энэ МТС-эй харьяата 6 колхозой табандань полевой стануул баригдажа дүүрүүтэй байна. Полевой стануул типовой түхэлөөр баригдана. Жэшээнь, «Победа» колхоздо Афанасий Иванович Сущих гэгшын бригадын барижа байһан полевой стан иимэ байха: хамтын байра, улаан булан, зунай кухни. Үшөө машина заһаха, хадагалха һарабша бариха юм. Мүн «Объединение» гэжэ колхоздо баригдажа байһан полевой стан бүри ехэ байха. Хамтын байра болон бусад таһагуудһаа гадна эндэ бани байха, машина байлгаха һарабша, заһабари хэхэ мастерской гэхэ мэтэ байха юм. Энэ полевой стан 25 мянган түхэригтэ болохо.

Николаевска МТС-эй механизаторнууд энэ барилгаһаа гадна, өөһэдөө типовой мастерской, байрын гэрнүүдые барина. Эдээнэй жэшээгээр областиин бусад МТС-үүд, колхозууд полевой стануудые барижа байна. Жэшээнь, Агын округой Харашэбэрэй Кировэй нэрэмжэтэ колхоз полевой стан барина. Дүршэлтэй дархан Д. Һамаевай хүтэлбэрилдэг бригада барилга хэнэ.

ДҮРБЭ МЯНГА ГАРАН ТОННО ШУЛУУ НҮҮРһЭ ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР МАЛТАЖА АБАБА

Октябриин революциин 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө областиин ажалшадай тэмсэжэ байһан тухай «Забайкальский рабочий» газетэ бэшэнэ. Шилкын районой Арбагарскын шахтоуправлениин бүхы бригаданууд үдэр бүри түсэбһөө гадуур шулуу нүүрһэ малтан абаха мүрысөөндэ оролсонхой. Эндэхи шахтёрнууд кварталай түсэбые 104,8 процент дүүргээ. Дүрбэ мянга шахуу тонно шулуу нүүрһэ түсэбһөө гадуур малтан абаа. Мүрысэһэн бригаданууд сооhoo 8-дахи шахтынхид түрүүлжэ ябана. Энэ шахта түсэбhoo гадуур 4742 тонно шулуу нүүрһэ малтан абаа. Шулуу нүүрһэ малтаха хүдэлмэри оньһожоруулһанай ашаар энэ амжалта түйлагдаа.

ТҮРҮҮ АРГА ХЭРЭГЛЭНЭ

Читын районой «Путь к коммунизму» колхозой гахайн фермэ область соогоо суутай болонхой. Эндэ гахай шахаха түрүү арга түрүүшынхеэ хэрэглэжэ эхилһэн юм. Һүүлэй һаранuудта энэ фермын ажалые областиин олон колхознигууд ерэжэ хараа.

Урдань энэ колхоз гахай шахадаг заншалгүй байһан юм. Гараһан поршоохонуудаа бултыень худалдадаг һэн. Иимэ байхадаа мүнгэн олзошье багаар абадаг байгаа. Нёдондо бүхэли жэл соо гахайнгаа фермэһээ миил 65 мянган түхэриг абаа. Гахай шахадаг түрүү арга — эдеэнь хобоо соо хуурайгаар хэжэ үгэдэг арга хэрэглэһэнэй ашаар энэ жэлэй түрүүшын квартал соо тус фермэ 50 мянган түхэригэй олзо оруулаа.

Шахалганда табигдаһан гахайнуудые иимэ аргаар эдеэлүүлнэ. Ороohо таряанай зүйл хуурайгаар эдюулхэтэеэ хамта овёс, үбһэнэй бутардаһа, хартаабха, силос болон бусад зүйлнүүдые үгэнэ. Иимэ хоол эдюулэд гээд, дахяад хуурай таряа үгэнэ. Ингэжэ хоолыень һэлгүүлхэдэ, гахайнууд дуратайгаар эдидэг байна. Гахайн эдеэлдэг амһартын хажууда тэбшэ соо уһан хододоо байдаг. Гахайнууд дуратайдаа уһа уудаг.

Энэ арга хэрэглэдэг болоhoнhoo хойшо гахайшадай ажал ехээр хүнгэрөө, гаргаша бага болоо, мяхан химдаар абтадаг болоо. Гахайн хоолыень шанажа байлтагүй болоходоо үсөөн хүн олон гахай харадаг болоо. Энээнэй урда тээ нэгэ гахайшан 40 гахай харадаг һаа, мүнөө 198 гахайе хоёр хүн харана. Шахагдажа байһан энэ хоёр зуу шахуу гахайе Наталья Ивановна Мирошникова, Анна Яковлевна Жеребцова хоёр харана. Эдэнэр ажалаа һайнаар хэнэ. Мүн эхэ гахайнуудые харадаг Александра Ивановна Жеребцова Мария Степановна Бизина хоёр мүн магтаалта һайн ажалаараа шалгардаг.

Энэ жэлдэ тус колхоз 400 гахай шахажа, 40 тонно гахайн мяха гүрэндэ тушааха юм. Фермые даагша нүхэр Мирошников дүрбэн зуунай орондо 450 гахай шахажа, 45—50 тонно мяха гүрэндэ тушаахаар шиидэнхэй.

АЖАЛЛАХА ГЭЭШЭ ЖАРГАЛ

«Забайкальский рабочий» газетэ арбадахи классайхидта зориюулһан тусхай хуудаһа һаяшаг толилоо. Урдань арбадахи класс дүүргээд, мүнөө ажалай мэргэжэл олоһон хүнүүдэй статьянуудые энээн соогоо толилоо. Казановска МТС-эй тракторист В. Четвериков, Сретенскын судна барилгын заводой слесарь Н. Тресков, линотипистка Нина Подтуркина, хонишон Ханда Батомункуева, мүн бусад олон залуушуулай ажалай дүршэл олоһон тухай эндэ хэлэгдэнэ. Эдээнэй ажалай ехэ замда элдэбын бэрхэшээл тохёолдоһон байгаа. «Хоёр жэлэй саада тээ дунда һургуули дүүргээд, МТС-тэ хүдэлхөөр ороодшье байхадаа саашаа заал һаа һуража инженер гү, али ядахын сагта техник болохо байна даа гэжэ бодогшо һэм» гээд Казановска МТС-эй тракторист В. Четвериков хэлэнэ. Тиигээд МТС-тэ ороод хүдэлhөөр байтараа ажалдаа дадаад, тракторист болохо хүсэлэнтэй боложо, зориһондоо хүрөө һэм. Түрүүшээр бэлэн бэшэ һааб даа. Тингэбэшье, дүршэлтэй хүнүүд туһалжа, залуушуулые хүн болголог байна.

Мүн Зугаалай нютагай басаган арбадахи класс дүүргээд Ага нютагтаа суута хонишодой нэгэн болоод ябана ха юм. Ханда Батомункуева мүнөө 100 эхэ хонинhoo 115 хурьга абаад томо болгожо байна. Энээнэйнгээ хажуугаар Ханда басаган ниитын даалгабари дүүргэнэ. Областной Соведэй депутат, ВЛКСМ-эй Могойтын районой, Читын областной комитедүүдэй гэшүүн байха зуураа агитатораар хүдэлнэ. Залуу хүн һамбаа оложо ядахагүй, ажалаа хуу һайнаар хээд ябадаг.

Агууехэ жэшээ

☆

(В. И. Ленинэй музейдэ табигдаһан шэнэ зүйлнүүдһээ)

☆ ☆

Үүлэ тулама мантан уулын бооридо зогсоходо, тэрэнэй орьёл үндэр орой, олон үнгын сахюур шулуун, ой модон шэмэглэлыншье обёормо һайнаар харагдадаггүй ха юм. Бүхы дээрээ ямар дүрсэ түхэлтэй юм ааб гэжэ лабаар мэдэхын тула тэндэһээ саашалха хэрэгтэй болодог. Теэд яба ябаһаар байтарнай юумэншье гансата ондооржо эхилхэ даа. Нилээд холо ошоһон хойноо гэдэргээ эрьен харахадамнай үндэр уула «үнэн бээ бэелжэ», һүр жабхалантайгаар оршон байхал...

Алдарта багша Владимир Ильич Ленинэй баатарлиг ажаябадал, гүн гүнзэгы ухаан, урин налархай сэдьхэл, юрэ бусын оюун бэлиг ажалшазоной зүрхэндэ бүхөөр хадуугдан оронхой. Тиигэбэшье, саг жэлэй ошохо бүри улам һонирхолтой шэнэ шэнэ зүйлнүүд элиржэ, тэрэнэй хэһэн хэрэгыень бүри тодорхой, бүри гүнзэгы, хүн зондо ойлгосотой дүтэ болгожо үгэдэг.

Энэ талаар абажа харахада, В. И. Ленинэй музей дурасхаалта нангин газар мүн. Владимир Ильичын бага наһанһаа хойшо хайшан гэжэ һургуулида һураһаниинь, Ульяновтанай гэр бүлэ соогоо ямар байдалтай байһаниинь, эрэлхэг зоримгой революционно тэмсэлдэ Ленинэй оролсожо эхилһэниинь болоод агуусхэ багшада хабаатай хэдэн мянгаад һонирхолтой зүйлнүүд эндэ табяатай байдаг. Дэлхэйн алишье булан тохойһоо ерэһэн хүн агуусхэ багшын алдарта намтартай өөрөө танилсажа, эндэхи үзэсхэлэнтэ зүйлнүүдые харангүйгөөр бусадаггүй. Гаража ошоходоо эршэ зориг оронхой, элдэб юумые тон ондоогоор харадаг болоһон мэтэ байдаг. Тиигэншьегүй аргагүйл. Энээнэй урда тээ хэһэн бүхы хэрэг ажалаа шэнээр сэгнэжэ, ашата багшын ажаябадалһаа һургаал, жэшээ абаха гээшэ ямар ехэ удхашанартайб!

Агуусхэ Октябриин дүшэн жэлэй ойе угтажа байһан эдэ үдэрнүүдтэ музей соо хүн зон бүри олооро ородог болонхой. Тэдэнэй дунда холыншье, ойрыншье нүхэд бии. Нара гараха зүгһөө—аяар холын Корейскэ Арадай Демократическа Республикаһаа ерэһэн хүбүүд, басагад Ульяновтанай гэр бүлые харуулһан зурагай урда тээ ехэ удаан болоно. Дэбтэр дээрээ олон юумэ тэмдэглэжэ абана.

— Эсэгынгээ мүрэ дээрэ зүүн гараа табяад байгаашань хэн гээшэб?—гэжэ тэдэнэй дундаһаа нэгэниинь һураадхиба.

— Тэрэтнай Владимир Ильичын аха Александр Ильич гээшэ. Баһал хурса хурдан ухаатай, тэмсэлшэ хүн байгаа. Ородой хаание алалсаха гэжэ ябаһаар баригдаад, 1887 оной майн 8-най үдэр саазалуулһан юм,—гэжэ экскурсовод хэлэнэ...

В. И. Ленинэй өөрынгөө гараар бэшэһэн элдэб тогтоол, шиидхэбэринүүд, бэшэгүүд, тэмдэглэлнүүдые болон хүдэлмэришэдтэй, таряашадтай, сэрэгэй алба хэжэ ябаһан хүнүүдтэй хөөрэлдэжэ байһаар буулгуулһан зурагуудыень хүн зон ехэ удаанаар ажаглан харанад. Бидэнэй зүрхэ сэдьхэл соо хэзээдэшье мартагдашагүйгөөр хадуугдан ороһон агуусхэ хүнэй дүрэ шарай мүнөөшье амиды мэндэ байһан шэнги эли тодоор харагдана.

«1921 оной февралиин 2-то В. И. Ленинэй үнгэргэһэн ажалай үдэр» гэһэн гаршагтай стенд табигдаһаар даншье үни болоогүй. Теэд энэ һонирхолтой зүйлые хүн бүхэн шадаал һаа. һайнаар хадуужа абахые оролдоно. Бодото байдалһаа абтаһан тус баримта манай агуусхэ багшын хайшан гэжэ ажалдаа хандадаг байһые, гүрэн түрын удхашанартай ехэ ехэ асуудалнуудые яажа шиидхэдэг байһыень эли тодоор харуулжа үгэнэ.

Советскэ правительствые толгойлжо байһан В. И. Ленин энэ гансахан үдэрэй турша дотор ямар ехэ ажал хэрэг бүтээһэн байгаа гээшэб! Энэ үдэр В. И. Ленин РКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюрогой заседани үнгэргөө, Арадай Комиссарнарай Бага Соведэй заседанида байлсаа, экономическа комиссиин заседани дээрэ түрүүлэгшээр һуугаа, элдэб асуудалаар гаргагдахаяа байһан арбан дүрбэн тогтоолые нарин нягтаар хаража үзэһэнэйнгөө һүүлээр, өөрынгөө заһабари оруулаад, тэдээн дээрэ гар табяа.

Петроградые түлишөөр хангаха тухай, кадрнуудые бэлэдхэхэ, албан хойрог этэгээдүүдтэй тэмсэхэ тушаа, Наркомпросой хүдэлмэриие һайжаруулха, металлургиие хүгжөөхэ тухай, Москвада гэр байра хубаарилга гэхэ зэргын айхабтар шухала асуудалнуудые В. И. Ленин нэгэхэн үдэрэй турша соо хаража үзэһэн байгаа. Москва шадархи, мүн Донецкэ шулуун нүүрһэнэй бассейнүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха, түлишэ гаргашалгые нягтаар хинаха тухай тодорхой хэмжээнүүд РКП(б)-гэй ЦК-гэй ба СТО-гой тогтоол соо хараалагдаһан юм. Энэ һалбарида ажалладаг хүдэлмэришэдэй байра байдалые һайжаруулха, һайнаар ажаллаһанайнь түлөө шагнал болгон үгэхэ мүнгэ зөөри таһалха тушаа тэндэ мүн лэ хэлэгдэнэ. Донбасста эдеэ хоолой зүйлнүүдые нэмэжэ эльгээхэ тушаа тусхай тогтоол энээндэ хабсаргагданхай.

Дээрэ хэлэгдэһэн ажал хэрэгһээ гадуур, Владимир Ильич өөрынгөө бэшээшэһээ нэгэ бишыхан тэмдэг абаһан юм. Тэрээн соонь иигэжэ хэлээтэй байгаа бэлэй: «Соколовтой (Сибревкомой гэшүүн) Та уулзаха забтай байха гээшэ гүт. Аргагүй яаралтай хэрэгээр орожо хөөрэлдэхээ һанаа һэм гэнэ. Үглөөнһөө хойшо утаһан дохёогоор оло дахин таниие һураад байна». Энэ бэшэгтэнь Ильич удаан болгонгүйгөөр тэрэ доронь харюу үгэһэн юм. Бүгэдэндэ мэдээжэ болоһон Ленинэй гараар иимэ тэмдэг хээтэй байхыень уншанабди: «Болоно ааб даа, намда мүнөөдэр Кржижановский нэгэ часаар орожо ерэхэ ёһотой юм һэн. Тэрэнэй һүүлээр Соколовтой уулзахада болохо. (Телефонойнь номерые бэшэжэ абаарайгты)».

Үнэхөөрөө тэрэ үдэр Сибревкомой гэшүүн Соколов Ленинтэй уулзаһан байгаа. Эдеэ хоолой талаар Сибириие хангалга тухай табин хоёр хуудаһан дээрэ Сибревкомой бэшэжэ эльгээһэн элидхэлые Владимир Ильич тон анхаралтайгаар уншаад, энээн тушаа РКП(б)-гэй ЦК-гэй гаргаха тогтоолой проект дээрэ гар табяа. Тэрээн соонь иигэжэ тодорхойгоор заагдана: «Ажахын талаар Сибириин болото байдалые хараада абажа, тэндэхи хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөхэ шухала гэжэ тоолоод, газар элдүүрилэгшэдые урмашуулхын тула 1921 оной хүдөө ажахын жэлдэ Сибириин газар элдүүрилэгшэдэй хүсөөр гүрэндэ заатагүй тушаагдаха таряа талханай хэмжээе 100 миллион пүүдээр хизаарлабал таарамжатай гэжэ хараха зуураа, ЦК иигэжэ тогтооно:

Сибирьтэ таряа талха бэлэдхэлэй уялгата хэмжээн энэ заагдаһан зуу миллион пүүд байха гэжэ хабарай тарилга эхилхынь урда тээ соносхохые зүбшөөхэ».

Гүрэнэйнгөө хүтэлбэриие саг үргэлжэ улам тодорхой, нарин нягта болгохын тула Владимир Ильич үдэр бүри оролдолго гаргадаг байгаа. Энээн тухай гэршэлһэн шэнэ баримтанууд мүн лэ эндэ бии. Бага Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Гойхбаргын нэрэ дээрэ Ленинэй эльгээһэн иимэ тэмдэг уншанабди: «Москвагай хүн зон соо албахаагшадай тоо даншье һаа, хэтэрмэ ехээр нэмэжэ байна. Энээниие шалгаха хэрэгтэй. Тусгаар тогтоол гаргаа һаа ямар бэ?...»

Владимир Ильич Ленинэй ажалябуулгые бүри тодорхойгоор харуулһан эдэ баримтанууд гүрэн түрынгөө хүтэлбэриие шэнэдхэн һайжаруулха тушаа айхабтар ехэ хэмжээнүүдэй абтажа байһан энэ үедэ илангаяа шухала удхашанартай бшуу. Ямаршье һаа асуудал шиидхэхэ гээ һаа, тэрэ һалбариингаа ажал хэрэгые гүнзэгыгөөр мэдэхэ, ушар шалтагаанииень һайса элирүүлхэ ёһотой гэжэ Ленин заадаг байгаа. Дэмы хооһон үгэнүүдые шашажа, «уһан дээгүүр үрмэ хүшөөдэг» хүнүүдтэ, илангаяа тиимэ зантай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ Владимир Ильич айхабтар дурагүй байһан юм. Өөрөө хододоо нарин нягта, хэлэһэн үгэдөө хүрэдэг, ямаршье дээрэлхүү зан гаргадаггүй байһан хадаа Ленин бусад нүхэдтэ тиимэл эрилтэ табидаг байгаа.

— Мүнөө үедэ манай ажахын хүтэлбэридэ хабаатай хүнүүд Ленин шэнги иимэ үнэн сэхээр, иимэ гүнзэгы болголтойгоор, иимэ нарин нягтаар ажалладаг һаань, ямар түргөөр урагшаа дабшаха байгаабибди?—гэжэ музей соо ороод ябаһан бүлэг хүдэлмэришэдэй нэгэниинь хэлэнэ.

— Зүб хэлэнэш. Шэнэ Хуулиин ёhoop промышленность болоод барилгые шэнэ ёhoop хүтэлбэрилдэг болоходомнай юумэн гансата ондоо болохо ха юм даа,—гэжэ тэдэнээр хамта ябаһан нүхэрынь [illegible].

Владимир Ильичын ажаябуулые харуулһан шэнэ баримтанууд соо энээнэй урда тээ мэдэгдээгүй байһан хэдэн фотозурагууд бии. «В. И. Ленин хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдөөр хамта байна. 1921 он.», «Кремль соохи ажалайнгаа таһалгада американец Христенсентэй Ленин хөөрэлдэжэ байна. 1921 оной ноябрь»; «Электроанзаһа туршажа үзэлгэ дээрэ В. И. Ленин байлсана» гэһэн зурагуудые хүн зон илангаяа ехээр һонирхон харана.

Арад түмэнэй ухаан сэдьхэлдэ хэзээдэ мартагдахагүй түрэл дүтөөр һанагдадаг Владимир Ильич Ленинэй дүрэ шарай, абари зан, ажал хэрэгүүд музей соо табигдаһан шэнэ шэнэ зүйлнүүд дээрэһээ улам бүри элеэр харагдана. Тэрэнэй наһан соогоо ябажа гараһан алдарта зам дэлхэйн алишье ороной ажалша хүндэ юунһээшье һайн, юунһээшье сэнтэй, юунһээшье нангин жэшээ боложо үгэнэл.

Москва.

Ч. НАМЖИЛОВ.

Барилгын модо ехээр бэлэдхэе!

* *

Уялгаяа дүүргэхэл байхабди

о бэлэдхэлэй промышлен- и предприятинууд жэл ерэ- к хүсэтэ техникээр хан- а, арадайнгаа ажахыда тын модо ехээр үгэдэг о байна. Энээниие гансахан шье леспромхозой үйлэдбэ- жэшээ дээрэһээ хаража боло- 53 ондо гар хюрөө хэрэглэ- энхидээ морёор модо шэрэ- элдээ зуугаад мянган кубо- модо гүрэндэ үгэдэг байгааб- юэ үедэ машина техникээр, яа мэргэжэлтэй хүдэлмэри- өөр ехэ дутамаг байгдаа.

о бэлэдхэлэй промышлен- а парти, правительствын хан- ан анхаралай ашаар леспром- а техникээр элбэгээр хангаг- «КТ-12» маркын тракторнууд маркын хүсэтэ тракторнуу- һэлгэгдэжэ эхилээ. Мүн 200», «МАЗ-501» маркын ав- иинануудаар модо шэрэдэг бо- бди. Иимэ техникын ашаар йшье бүтээсэ нилээдгүй дээ- байна. Табадахи табанжэ- рша дотор манай модошод мянган кубометр модо ара- а ажахыда үгэһэн байна.

аадахи табанжэлэй хоёрдохи - 1957 оной түсэбые бэелүүл- илээд байха үедэ Карелиин од жэлэйнгээ түсэбые бол- нь урид дүүргэхэ уряатай- роноойнгоо бүхы модошодто һэн. Тэрэ гэһээр хэдэн һара э. Карелиинхидэй хандалга- юу болгон, манай леспромхо- ллектив мүн лэ дээшэлүүлэг- уялга абаад, Октябриин һайн- хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социа- ескэ мүрысөөндэ эдэбхитэй- абаадалсажа байна.

лай бүтээсые дээшэлүүлхын оор шухала хэмжээнүүд аб- байна. Жэшээлхэдэ, леспром- модые ута зандань машина- кэ хүдэлмэри мүнөө механиз- үсөөр хэгдэдэг болоо. Мүн бэлэдхэлэй Гусиха пунктын- дые электрокранаар штабель- ьтална. Энэнь модо ябта- лай хүдэлмэриие нилээд- хүнгэдхэжэ, ажалайнь бү- ехээр дээшэлүүлбэ. Гадна, ханизм модые олон рядаар ка, складай талмай арьбал- а олгоно.

уехэ Октябриин 40-дэхи ойн элдэ ажалай вахтада жагса- хойшо леспромхоздомнай ёо дүүргэдэггүй хүн үгы ша- эло:хой. Нёдондо жэлдэ 182 кубометр модо шэрэхэ тү- 206,5 мянган кубометр хүрэ- үргээ һэмди. Мүн энэ жэлэй эн дүрбэ һара соо модошод- уу бэшээр хүдэлмэрилжэ, тү- гадуур арбаад мянган кубо- модо оронойнгоо арадай ажа- бэлэглэн, Майн 1-нэй һайндэ- ртаа. Үйлэдбэридөө ажалай дүй дүршэл, шэнэ технологи эһэнэй ашаар бэлэдхэгдэһэн убометр модоной өөрынь үнэ хоёр түхэригөөр химдаруулагдаһан байна.

Леспромхозоймнай модошодой дунда түрүүшүүлэй тоо улам олошорно. Тэдэнэй тоодо трактористнууд нүхэд Шелковников, Плеханов, модо ябталагшад И. Т. Ельцов, В. И. Ларионов, электрохюрөөшэд Бутаков, Низовцев, Беседин болон бусад оролсоно. Ажалай эдэ түрүүшүүл һара бүриингөө даалгабариие хоёр дахин дүүргэжэ, бусадта оролдосотой ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Манай леспромхоздо модо шэрэлгэ ехэнхидээ хүсэ багатай «ЗИС-5» маркын автомашинаар хэгдэдэг. Тиимэһээ хабар-зунай үедэ модо шэрэлгын темпые һуладхахагүйн тулада энэ хүдэлмэридэ «С-80» трактор хэрэглэнэбди. Нэгэ трактор халаан соо 50—80 кубометр модо доодо складта шэрэнэ.

Гэхэ зуура, мүнөө сагай эрхэ байдалда бии байгаа техникэмнай модошодой эрилтые гүйсэд хангажа үшөөл шаданагүй. Жэшээлхэдэ, «КТ-12» маркын тракторта тодхогдоһон хүсэ багатай автокран модо ашаалгада хэрэглэгдэнэ. Тиимэһээ автомашинануудта модо ашаалхада ехэ саг ошоно, бүтээсэншье бага. Леспромхозоймнай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд уралан нарижуулгын дурадхал зохёожо, «С-80» тракторта кран тааруулан тодхожо байна. Тэрэ тракторые модо ашалгада хэрэглэхэдэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ горьтойхон алхам хэгдэхэ юм.

Модошодой хүдэлмэриин амжалта өөһэдынь ажаһуудалай байдалһаа ехээр дулдыдадаг гээшэ. Тиимэһээ, тэдэниие гэр байраар, эд бараа болон эдеэ хоолой зүйлөөр гүйсэд хангаха тушаа анхарал ехээр табигдаха ёһотой. Һүүлэй жэлнүүдтэ Гусиха, Шанталык гэжэ участогуудта байрын хэдэ хэдэн шэнэ гэр баригдажа бэлэн болоо. Энэ жэлдэ 3—4 квартиратай 7 гэр, 250 һууритай клуб, хүүгэдэй сад, бани болон олон шэнэ барилганууд баригдажа байна.

Гэбэшье, леспромхозоймнай ажалда ехэхэн дутагдалнууд бии. Модые һаадгүйгөөр шэрэхын, машина зэмсэгүүдые удаан саг соо ашаглахын тула нэн түрүүн модо шэрэдэг харгынуудаа һайнаар заһаха ёһотойбди. Теэд энэ асуудал мүнөө хүрэтэр муугаар шиидхэгдэнэ.

Мүнөө леспромхозоймнай модошод Агуухэ Октябрьска революциин 40-дэхи жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ даалгабариие декабриин 15-да дүүргээд, жэлэй эсэс болотор 15 мянган кубометр модо Эхэ оронойнгоо барилгануудта бэлэглэхэ зорилготойгоор хүдэлмэрилнэ. Энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһамнай лабтай.

И. Хацкевич, Баргажанай леспромхозой директор.

Түрүү леспромхозуудай нэгэн

Шулуутайн леспромхоз республикымнай түрүү предприятинуудай нэгэн юм. Эндэхи модошод нёдондо жэлһээ хойшо модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ гүрэнэй түсэбые һараһаа һарада үлүүлэн дүүргэжэ, социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана. Үнгэрэгшэ апрель һарада леспромхозой пункт, участок бүхэндэ мүрысөөнэй эршэ улам шангадажа, модо шэрэхэ 4 һарын түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ. Тиин түсэбһөө гадуур, хэдэн мянган кубометр модон Эхэ оронноймнай барилгануудта эльгээгдэһэн байна.

Майн 1-нэй һайндэрһөө хойшо леспромхоздо нормоёо үлүүлэн дүүргэгшэд улам олошорно. Үнгэрэгшэ һарын хүдэлмэриин дүнгөөр мүрысөөндэ түрүүлһэн шофернууд Михаил Спиридонов, Анатолий Кулаков, трактористнууд Илья Зверьков, Алексей Перевалов болон бусад Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ тэдэ түрүүшүүл халаанайнгаа нормые 150—200 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Петр Стаматовай хүтэлбэрилдэг бригада автомашинануудта модо ашаалха зуураа, хүдэлмэриингөө графигые ходо уридлажа ябана. Бригадынь гэшүүд һара бүри тус тустаа 2000 түхэриг хүрэтэр салин хүлһэ абана.

Модо бэлэдхэлгын участогуудта «Дружба» гэжэ бензинээр хүдэлдэг электрохюрөөнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэжэ эхилэнхэй. Урдань юрын нэгэ электрохюрөөгөөр хоёр хүн хүдэлмэрилдэг байгаа. Мүнөө «Дружба» хюрөөгөөр гансахан хүн хүдэлмэрилжэ, үдэр бүриингөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ.

Н. Тюрнев.

Амжалтаяа улам арьбадхана

Баруун Тарбагатайн леспромхозой «Баруун» гэжэ модо бэлэдхэлэй участок Октябрьска революциин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ байна. Тус участогайхид өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые уридшалан дүүргэһэн һаа, хоёрдохи кварталда мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Үнгэрһэн 4 һарын түсэбһөө гадуур хэдэн зуун кубометр модо шэрэбэ.

Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан шофёрнууд нүхэд Каличкин, Карбаинов болон бусад автомашинануудаа һайнаар жолоодожо, халаанайнгаа нормые хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Нүхэр Рассадинай хүтэлбэрилдэг ашаа тээгшэдэй бригада һайнаар ажаллан, хахад жэлэйнгээ даалгабариие дүүргэхэ дүтэлэнхэй. Тэрэшэлэн нүхэр Ситниковэй даадаг бригадынхид машинада модо тээхэдээ үдэр бүриингөө нормые 150—200 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Трактористнууд Гендвилас Витаутас, Ясюнас Иозас болон бусад модо таллуулга дээрэ эрхим жэшээ харуулна.

Н. Платонов.

*　*

Петр Андренов Хандагайн леспромхозой модо таллуулдаг түрүү трактористнуудай нэгэн юм. Үнгэрэгшэ жэлэй түсэбые 10 һара соо дүүргээд, Агуухэ Октябриин алдарта 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ мүнөө жэлэйнгээ түсэбые ноябриин 7-до дүүргэхэ уялга абаад, эршэмтэй һайнаар ажаллажа байна. Мүнөө үдэр бүриингөө нормые 150—170 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тракторист Петр Андренов модо таллуулжа ябана.

Ц. Дандаровай фото.

Маргайн аша Тархай

„Хүсөөгүйдөө һалахагүйб“

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой поли дээрэ ябатарни «сеялкэшэн Мижит зумбараагай нүхэ руу орошоо» гэлсэбэл даа! Гайхаһандаа «шэхэн соомни хулхи голложо, дүлии болошоод, буруу ойлгоно гээшэ гүб?» гэжэ һанабаб. Шалгаад үзэхэдэмни шэхэмни шандаганай шэхэнһээ һонор байба! Теэд юугээ хэлсээ гээшэб гэжэ ехэ гайхабаб. Хүбүүд, басагадай мэхэтэйхэнээр энеэлдэхые ажаглахадамнай шогой саанаһаа шорын үзүүр бултайжа эхилбэ.

Задарюун бэетэй, гаһар дорюун Мижит Чойндоновые колхозой правлени сеялкэшэнээр эльгээһэн юм ха. Теэд тэрэнь ажаллан барин байтараа, гэнтэ үгы болошоод, эзэгүй сеялкэнь амгайгша морин шэнги болонхой, хамаагүй дондоржо ябаа гэхэ. Мижит яашоо гээшэб гэхэдэ, мэдэгдэхэ юумэн байхагүй! Хонон хүлеэбэ. Үгы... Хоёр хоног, гурбан хоног үнгэрбэ. Байхагүй! Дүрбэ хоноһоч хойно дуулдахадаа түмэр замай станци дээрэ шал мяхан һогтуу, баруун зүүнээ мэдэхэгүй юумэн ябана гэлсэбэ...

Саашань юушье бэшэхэгүйб. Юуб гэхэдэ, нүхэр Мижидэй ямар юумэдэ сэдьхэлээ буляалгаад, тэсэхээ болёод ошоһыень доохи зураг харамсаараа ойлгохо байнат.

М. Тархай.

ЛАСАТАНГУУД: — Хүсөө хадаа баряарай,
Баряа хадаа уугаарай!
СЕЯЛКЭШЭН: — Хүсөөгүйдөө һалахагүйб,
Хүртөөгүйдөө болихогүйб!

Ф. БАЛДАЕВАЙ зураг.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Үүсхэлтэйгээр ажаллажа, үетэнөө зоригжуулыт“

Иимэ гаршагтай статья манай газетын апрелиин 27-ной номерто хэблэгдээ һэн. «Баргажанай аймамагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой комсомолой организаци муугаар хүдэлмэрилнэ. Залуушуулай дунда идейно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Лекци болон уншагшадай конференцинүүд үнгэргэгдэнэгүй» гэжэ тэрэ статья дотор хэлэгдэһэн байгаа.

Статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб,—гэжэ КПСС-эй Баргажанай айкомой секретарь нүхэр Ламожапов манай редакцида мэдээсэбэ.

КПСС-эй айкомой зүгһөө колхозой комсомолой организациин хүдэлмэриие һайжаруулха талаар зохихо хэмжээнүүд абтажа байна. Мүнөө ВЛКСМ-эй айкомой нэгэдэхи секретарь тус колхоздо ошожо, комсомолой организацида зарим тэды туһаламжа үзүүлээ.

Ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандаһанайнгаа түлөө клубые даагша нүхэр Зверькова тушаалһаа сүлөөлэгдөө.

«Комсомолой организацида ямар туһаламжа үзүүлнэб» гэһэн асуудалаар колхозой партийна организациин секретариин тоосоое КПСС-эй айкомой бюро өөрынгөө заседани дээрэ май һарада шагнаха юм.

Тарилгын үедэ шанарай түлөө тэмсэхэ

публикымнай колхозууд бо- вхозуудай полинууд дээрэ ха- тарилгын халуун хүдэлмэри дундаа ябажа байна. Бичу- Закаменай аймагуудай колхо- нэ жэлдэ ороoһото культура- і тарилга хэхэ полинуудайн- рбанай нэгэ хуби дээрэ үрэһэ э тарнад.байна.

ай эндэ ороoһо таряа болон ургамалнуудые агротехниче- хим болзорто, шанар һайн- р тарихада баян ургаса урга- а. Партиин обкомой IV Пле- тогтоолой ёһоор, мүнөө жэлдэ ликын колхозууд га бүриһөө зэргээр 12 центнер ороoһо ай, 100 центнер хартаабхын, нтнер овощиин, 150 центнер зын (силостэ оруулагдаха эшэ намаа), 10 центнер үб- ургаса хуряаха гэхэ гү, али онойхидо орходоо 1,5—2 да- э ургаса хуряаха ёһотой.

э ургаса хуряаха арга бии Хүсэд бии. Урда урда удтэ түрүү колхозууд болон ануудай туйлаһан амжалта- нээн тухай эли тодоор гэр- харуулна. Түрүүшүүл хүдэл- ээ хайшан гээд эрхим амжал- ланаб? Тэдэнэр, хамагай тү- э, агротехникын заабариие ар сахидаг, газараа шанар айгаар элдүүрилдэг, үрэһэ ээ зүбөөр таридаг, ургасын оо харууһа һайнаар эмхид- байна бшуу. Хүдөөгэй ажал- хандаһан Хандалга дотороо н Центральна Комитет, эй Министрнүүдэй Совет аа баян ургасын түлөө тэм- э шанарай талые ехээр ха- а, агротехникын заабаринуу- аринаар сахиха шухала бай- ухай онсолон тэмдэглээ һэн. колхозууд болон совхозуудта агротехникын заабаринууд: газарай хүрьһые али тухай гүнзэгыдэ элдүүрилхэ, хэды шэнээн гүнзэгыдэ, ямар нормотойгоор үрэһэ тариха гэхэ мэтын агротехническэ эрилтэнүүдэй саг үргэлжэ эбдэгдэжэ, хазагайрууулагдажа байдаг баримтануудтай саашадаа эбсэхын аргагүй» гэжэ КПСС-эй ЦК, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет зааһан байна. Энэ заабариие манай республикын колхознигууд болон механизаторнууд, совхозуудай хүдэлмэришэд саг үргэлжэ һанажа ябаха ёһотой.

Гэхэ зуура, мүнөө жэлэй тарилгын үедэ агротехникын заабаринуудые хазагайруулха, үрэһэ хүрэнгэеэ шанар муутайгаар тариха ушарнууд республикымнай хэдэ хэдэн МТС-үүд болон колхозуудта үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Ториин, Закаменай аймагуудай хэдэ хэдэн колхозуудта, тракторна бригадануудта хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдэй эхилһэнһээ хойшо газараа муугаар элдүүрилхэ, үрэһэ хүрэнгэ шанар муутайгаар тариха баримтанууд үзэгдөө.

Газар элдүүрилхэ юрын нэгэ арга—газар борнойлхо тухай тогтожо хэлэхээр. Газар хахалһанай һүүлдэ хүрьһэн соо байдаг томо томо мандагар шоройнуудые балалхын, газарай хүрьһые дээгүүрынь тэгшэлхын, шоройе бүхыдэнь зөөлэрүүлхын тулада борнойлго хэгдэдэг. Борнойлогдоһон газарай хүрьһэн удаанаар хатадаг юм. Тиихэдэ мүн буртаг үбһэ ногоонууд үгы хэгдэдэг. Борнойлго хэхэдэ агротехническэ эрилтэнүүд хэр дүүргэгдэнэ гээшэб? Олон газарта дүүргэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Газарай хүрьһые һайнаар элдүүрилхын тулада борнойнуудые тракторта гү, али плугта заабариин ёһоор һайнаар шагтагалха, тиигээд саашадаа саг үргэлжэ шалгажа, тааруулжа байха хэрэгтэй. Теэд энэ хэрэгтэ зарим механизаторнууд анхаралаа табидаггүй байна. Бургалтайн, Закаменай МТС-үүдэй тракторна олон бригадануудта борнойнуудые нэгэ углууһаань шагтагалжа, һөөлжүүгээр ябуулха ушарнууд али олон үзэгдэнэ. Борнойе иигэжэ һөөлжүүгээр ябуулхада шүдэнүүдынь хойно хойноһоо шударжа, монсогор шоройнуудые муугаар балалдаг, газарай хүрьһые һайнаар тэгшэлдэггүй юм. Тиихэдэ мүн тракторта хэдэн борной холбоод шэрэхэдээ заримыень буруугаар шагтагалхада дээрэ дээрэһээн дабхасалдажа, газарай хүрьһэн шанар муутайгаар элдүүрилэгдэдэг. Зарим трактористнуудай борнойнуудаа дан дүтэхэнөөр шагтагалхадань тракторай ябахада тэдэнь урдуураа үргэгдэн, дүндыжэ ябаад, газарай хүрьһэн мүртэйгөөр элдүүрилэгдэнэгүй. Ториин аймагай «Улаан-Бургалтай» колхоздо солоомын узуур хахалжа байһан тракторта нэгэ борной дутуугаар шагтагалагдажа, энээнэй гэмээр газарай хүрьһэн борнойлогдонгүй гаража байгаа.

Газар хахалжа, борнойлжо байха үедөө борнойнгоо шүдэнүүдые саг үргэлжэ шалгажа, шүдэр үбһэ болон бусад буртаг ногоонуудай, модо шулуунай хабшуулдашоод ябаа һаань, сэбэрлэжэ байха хэрэгтэй. Иигэжэ сэбэрлэжэ ябаагүй һаа, борнойн шүдэнүүдтэ элдэб юумэн аһалдаад, газарай хүрьһэн элдүүрилэгдэдэггүй. Прицепщик бүхэн шабын түмэрөөр дэгээ хээд, тэрээгээрээ тракторай ябууд дунда борнойнуудые үргэжэ, шүдэнүүдыень сэбэрлэжэ ябаха ёһотой.

Газарай хүрьһые һайнаар зөөлэрүүлхын тулада борнойн шүдэнүүдые бүхөөр ябуулха гээшэ шухала удхашанартай. Борнойнуудайнгаа шүдэнүүдые һайнаар бүхэлэнгүй хүдэлшэнхэйгөөр холхилдуулжа ябуулдаг, үгышье һаа заримыень унагаажархёод гү, али гохиилгожорхёод ябаха ушарнууд али олон үзэгдэнэ. Барагтай гэжэ һанаад эдэ мэтын ушарнуудта анхаралаа табингүй ябахада газар муугаар элдүүрилэгдэхэһээ гадна, борнойнууд орой эбдэржэ гарһаа гарадаг байна бшуу. Тиимэһээ трактористнууд болон прицепщигүүд агрегадаа зогсоохо бүридөө борнойнуудые шалгажа, һуладаһан шүдэнүүдыень бүхэлжэ ябаха ёһотой.

Газар хахалха гээшэ хүрьһэ элдүүрилгын гол хүдэлмэри мүн. Тиимэһээ газар хахалалгада онсо шухала анхарал хандуулагдаха ёһотой. Газар хахалхада иимэ эрилтэнүүд табигдадаг: пар болон намарай парһаа бэшэ, ямаршье газар хахалхадаа заатагүй предплужниггтай анзаһаар хахалха; газарай хүрьһые хүсэдөөр эрьюулэн унагааха, солоомын узуур болон буртаг үбһэ ногоонуудые, мүн тэрэшэлэн органическа болон минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хүрьһэнэй доронь оруулха; газарые тэгшээр, далангүйгөөр хахалха, бүхы анзаһанууд нэгэ жэгдэ үргэнтэйгөөр, гүнзэгытэйгөөр ябуулагдажа, газарай хүрьһэн дээгүүрээ тэгшэхэн байха ёһотой. Нэгэ тойрожо ороһон газараа дүүргээд, углуу булангдань үлэһэн хахалагдаагүй газарнуудые заатагүй эрьежэ хахалха хэрэгтэй. Теэд эдэ заабаринууд зарим бригадануудта тоогдоногүй. Солоомын узуур хахалхадаа предплужниггүй анзаһа ябуулха ушарнууд али олон үзэгдэнэ. Иимэ баримтанууд илангаяа Бургалтайн МТС-эй тракторна бригадануудта олоор үзэгдэдэг байна.

Газарай хүрьһые гүйхэнөөр, далантайгаар хахалха баримтанууд гарана. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, прицепщигүүд болон трактористнууд анзаһануудаа шалгажа байдаггүй, һайнаар тааруулдаггүй байна бшуу. Ториин, Закаменай, Бургалтайн МТС-үүдэй зарим трактористнууд газар хахалхадаа түрүүн зүбөөр оросо хэдэггүй, тиигээд һүүлээрнь полиин заха үзүүрнүүдые хүсэдөөр хахалангүйгөөр гү, али шушууртаһан далантайгаар орхижорхидог байна.

Зарим газарта полинууд жэл бүри нэгэ тээшээл хахалагдажа байгаад багашье, ехэшье хонхорнуудтай болошоно. Зарим трактористнууд ташалан газарые хүндэлэн хахалангүй өөдэ уруунь хахалжа, бороогой уһанда хүрьһыень угаалгажархина. Энэ ушарһаа ташалан газарнууд гангатай болошодог байна бшуу. Агрономууд хадаа газарай хүрьһэнэй ямар шанартайгаар хахалагдажа байһаниие саг үргэлжэ шалгажа байха уялгатай.

Үрэһэ хүрэнгые зүбөөр, шанар һайнтайгаар тариха гээшэ баян ургаса хуряаха хэрэгтэ шухала удхашанартай. Тиимэһээ тарилгын шанарта онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй болоно. Теэд тарилга хэхэдээ агротехникын заабаринуудые сахихагүй ушарнууд али олон үзэгдэнэ. Закаменай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо сеялкэшэд полиие тойрожо тарилга хэхэ зуураа, далантайгаар үрэһэ тарижа байгаа. Сеялкыень шалгахада зүб нормотойгоор үрэһэ тарихаар тааруулагдаагүй байба. Ториин МТС-эй харьяата «Коммунизм» колхозой тракторна бригадануудта сеялкэнүүдэй нэгэ хахад хубинь лэ хэды шэнээн нормотойгоор тарилга хэхээр тааруулагдаад, нүгөө хубинь тааруулагдаагүй орхигдошодог байгаа. Энэ ушарһаа боложо нэгэ сеялкэ хоёр хажуугаараа хоёр ондоо нормотойгоор үрэһэ гоожуулжа болохо байна бшуу.

Ороoһо таряа болон бусад ургамалнуудые тарихадаа үрэһэ хүрэнгые нэгэ жэгдэ гүнзэгыдэ, хоорондонь адли зайтайгаар һуулгаха хэрэгтэй. Тиигээд һүүлээрнь заатагүй полинуудай хүрьһые тэгшэлхэ шухала.

Тарилгын шанарта онсо анхаралаа хандуулха зуураа, СССР-эй Хүдөө ажахын министерство, СССР-эй Совхозуудай министерство 1957 ондо трактористнууд болон прицепщигүүдэй хэһэн хүдэлмэриие тушаажа абаха, ажалайнь түлөөһэ үгэхэ шэнэ гурим зохёогоо. Энэ гуримай ёһоор тарилгые колхозой агроном, тракторна бригадын бригадир хоёр ургамалнуудай гараһанай һүүлдэ полиие һайнаар хараад, ямар шанартайгаар тарилга хэгдэһыень тэмдэглэн, тушаажа абаха ёһотой болоо. Хэрбээ тарянай полиин далантай байгаа һаань, квадратно-гнездовой аргаар тарилга хэһэн газарта зүб квадрадуудай гараагүй байгаа һаань, үргэн рядтайгаар тарилга хэһэн газарта рядуудай тэгшэ бэшэ байгаа һаань, мүн үрэһэ хүрэнгын заагдаһан гүнзэгыдэ таригдаагүй байгаа һаань, трактористнууд болон прицепщигүүдтэ ажалай түлөөһэ оройдоо үгтэхэгүй, али шанар муутайшаг байгаа һаань, ажалайнь түлөөһэн 10-һаа 30 процент хүрэтэр хаһагдаха ёһотой.

МТС-үүд болон колхозуудай агрономууд тарилгын хойноһоо саг үргэлжэ хинан шалгажа байха, шанар муутайгаар тарилга хэхэдэ ургасын ямараар доошолдогые поли дээрээ хүдэлжэ байһан хүнүүдтэ ойлгуулжа үгэхэ ёһотой.

И. ТИМОШИН, БМАССР-эй Хүдөө ажахын министрын орлогшо, ургамалнуудай талаар главна инспектор.

Москва. Крымскэ талмайһаа Лужники хүрэтэр ошодог метрополитенэй Фрунзенскэ радиусай түрүүшын участок майн 1-дэ ашаглалгада оруулагдаа.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Фрунзенская» гэжэ метрогой станци соо.
ТАСС-эй фотохронико.

Ш. НИМБУЕВ.

Сэсэн шандаган

(арадай онтохоной аялгаар)

Хобол жалгын
Ташалан талада,
Ходол шоныя
Ябадаг газарта
Нүхэ ангуушан
Малтаад орхибо,
Мэхэ хэжэ,
Бүглөөд ошобо.

Тарган хурьга
Бүхэд барихаяа,
Тамшаан хүлхэн
Зулгаан эдихэеэ
Хубшын томо
Хүгшэн шоно
Хатаран ябатараа
Халтиран гэхэдээ
Нүхэн худар
Тангайн унаба,
Үхэн алдаад
Харайн бодобо.

Нүхэнһөө шоно
Гараха гэжэ,
Үхэлһөө амяа
Абарха гэжэ
Оролдон һүрөөд,
Һөөргөө унана,
Орондог шарбаад,
Шашхан бодоно.

Шадалаа шабхан
Шангаар хашхарна:
«Абарыт! Гаргыт!..
Абыт!.. Туһалыт!..»

Ойрохон ябаһан
Хонин дуулаба,
Оодорон, хатаран
Дээрэнь ерэбэ.
— Хонин намда
Туһалыш, хайралыш,
Хожом шамда
Туһалхаб,—гэжэ
Шоно гуйба.
Шортоо байба:
—Үгы даа, үгы!

Үгэдөө хүрэхэгүйш!
Эдихэш намайе
Этигэнэгүйб шамда, —
Гэжэрхёод, хонин
Ябан ябатараа
Гэдэргээ нэгэ
Эрьен хараба.

— Шамда хоро
Хүргэхэгүйб гэһэн
Шахаа тангариг
Үгэнэлби,—гээд,
Уйлан хайлан
Шонын гуйхада
Уяраад хонин
Нүхэнһөөнь гаргаба.

Гараһан шоно
Ганиран хэлэбэ:
—Үхэлһөө абарааш,
Нүхэнһөө гаргааш.
Үлэсхэлэнһөөм мүнөө
Гаргаха ёһотойш!

Хонин шэшэрһэн
Хөолойгоор хэлэбэ:
—Шахаа тангаригаа
Шамдуу һаныш!

Гаарһан шоно
Галзууран хэлэбэ:
— Мэхэдэм ороһоноо
Мэдэрыш, тэнэг!
Энэ гэһээр лэ
Эдихэм шамайе!—

Гэһээр байтарынь
Гэнтэ шандаган
Хажуудань ерээд
Хаража байба.

—Сэхэ сэбэр
Сэсэн шандаган!
Хара сагаанийе
Хахалыш,—гэжэ
Хонгор гэнэн

Хонин гуйба.
Хоёр талын
Хэлэхынь шагнаад,
Хойшо урагшаа
Ябан байтараа
Шандаган ехээр
Шангаран хэлэбэ:
— Хайшан гэһэнээ
Дахин дабтагты,
Хараһан хойноо
Хахалан хэлэхэб!

Шоно тиихэдэнь
Нүхэн худар
Шурд түргэхэн
Һүрэн ороод,
—Эгээл иигээд
Эхилээ һэм,—гээд,
Хонийе тэрэ
Гуйжа оробо,
Хомхой нюдөөр
Бэлтын хараба.

Дээрэнь шандаган
Гүйжэ ерэбэ,
Дэбхэрэн, зандаран
Бадашан хэлэбэ:
—Хара һанаата
Шоно, шагна:
Хара сагаанийе
Хахалба гээшэб!
Ангуушанай ерэтэр
Эндэ «амара!».
Ангуушан ерээд,
Арһыш абаха!..

**
*

Сэхэ сэбэр
Сэсэн шандаган
Шугын оёор руу
Шурган ороо.

Хонгор гэнэн
Хонин хүхеэд,
Малнууд тээшээ
Мааран ошоо.

Атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые болюулхын түлөө

Эб найрамдалые хамгаалха советскэ комитедэй президиумэй заседани

Майн 11-дэ эб найрамдалые хамгаалха советскэ комитедэй президиумэй заседани боложо, тэрээндэнь республикануудай, хизаарнуудай болон областьнуудай комитедэй түлөөлэгшэд хабаадаа. Атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые болюулхын түлөө СССР дотор үргэн ехэ кампани үнгэргэхэ тухай комитедэй президиумэй гэшүүн А. Е. Корнейчук комитедэй харюусалгата секретарь М. И. Котов хоёрой хэһэн мэдээсэл заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые дары түргэн болюулха тушаа асуудалаар Советскэ правительствын баримталдаг һанамжые заседанида хабаадагшад нэгэн дуугаар һайшаажа, Америкын Холбоото Штадуудай конгрессто, Великобританиин парламентда хандан, атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые дары түргэн болюулха тухай СССР-эй, США-гэй болон Великобританиин правительствонуудай хоорондо хэлсээ хэхэ ябадалые түргэдхэе гэжэ СССР-эй Верхсвно Соведэй хэһэн уряалые халуунаар дэмжээ.

Июниин 10—16-да Цейлоной ниислэл хото Коломбодо болохо Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сессидэ бэлэдхэхэ тушаа асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Мүн нүхэр Корнейчугэй Англи ошожо ерэһэн тухай, тэрэшэлэн Эб найрамдалые хамгаалха советскэ комитедэй түлөөлэгшэдэй Венгри ошожо ерэһэн тухай мэдээсэлые комитедэй президиум шагнажа, тэдэнэй ябажа бүтээһэн хэрэгые һайшаагаа.

Ядерна буу зэбсэгые хориюулхын, тэрэнэй туршалгые болюулхын түлөө хүсэеэ нэгэдүүлэн тэмсэхэ тухай хэлсээ хэхэеэ дэлхэйн элдэб оронуудһаа эб найрамдалай тала баримталагшадай хэдэн делегацинуудые СССР-тэ уриха гэһэн шиидхэбэри абтаа. (ТАСС).

Атомна, водородно буу зэбсэг туршалга болюулхын түлөө уласхоорондын кампанида политическэ, научна эрдэм ухаа дэлгэрүүлдэг Бүхэсоюзна обществын хабаадаха тухай

Атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые болюулха тушаа Эб найрамдалые хамгаалха советскэ комитедэй мэдүүлгые зүбшэн хэлсээд, политическэ, научна эрдэм ухаа дэлгэрүүлдэг Бүхэсоюзна обществын правлени энэ мэдүүлгые халуунаар дэмжээд, атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые болюулхын түлөө уласхоорондын кампанида хабаадаха тухай шиидхэбэри абаа.

Бүхэсоюзна обществын правлени наука, техникэ болон соёл болбосоролой 400 мянган хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые болюулхын түлөө Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй эхилһэн кампанийе али болохоор дэмжэнэ гэжэ шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй һаяхан гаргаһан уряал саг соогоо хэгдэжэ, оло мянган хүнийе хюдаха буу зэбсэгые бүтээхэеэ, хэрэглэхэеэ болихын, шэнэ дайнай аюулые зайсуулхын түлөө тэмсэлдэ шухала ехэ алхам болоно.

США-гэй, Англиин хархис империалистнуудай бэлэдхэжэ байһан атомна дайн хүн түрэлтэнийе хэмжээлэшэгүй ехэ хохидолдо оруулха аюултай. Гадна, атомна, водородно бомбонуудые тэһэлэн туршаха ябадал хүн зоной, илангаяа хүүгэдэй бэедэ ехэ аюултай.

Атомна, водородно бомбонуудые туршалга болюулхын түлөө уласхоорондын тэмсэл атомна дайнай аюулые зайсуулха уялгатай гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Политическэ, научна эрдэм ухаа дэлгэрүүлдэг Бүхэсоюзна обществын правлени обществынгоо бүхы гэшүүдтэ хандажа, элдэб лекцинүүдые уншан, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэн, городуудай болон хүдөөгэй ажалшадай дунда ойлгууламжын үргэн хүдэлмэри ябуулжа, энэ кампанида эдэбхитэйгээр хабаадахыень уряалаа.

(ТАСС).

Венгриин Гүрэнэй суглаанай сесси дүүрэбэ

БУДАПЕШТ, майн 11. (ТАСС). Венгриин Арадай Республикын Гүрэнэй суглаанай сесси майн 11-дэ дүүрэв.

Түгэсхэлэй заседани дээрэ түрүүлэгшээр һууһан Шандор Рони гэгшэ правительствын ажал хүдэлмэрийе һайшааха гэһэн дурадхал оруулаа. Депутадууд нэгэн дуугаар, урма баяртайгаар энэ дурадхалыень баталан абаба.

Һүүлээрнь Гүрэнэй суглаанай түлөөлэлгые һунааха тухай дурадхал депутат Калман Понграц оруулна. Сесси дээрэ хуулиин проект нэгэн дуугаар абтажа, Гүрэнэй суглаанай түлөөлэлгэ хоёр жэлээр—1959 оной майн 17 болотор һунаагдаа.

Удаань депутат Эрик Мольнар гэгшын дурадхалаар ВНР-эй Конституцида хубилалта оруулагдаа.

Гадна, Венгриин Арадай Республикын шэнэ герб болон туг сесси дээрэ баталагдаа.

Гүрэнэй суглаанай сесси һаналаа нэгэдэлгын оршон байдалда үнгэржэ, Венгриин арадай парти, правительствоёа тойрон улам батаар нэгэдэжэ байһыень, орон дотороо социализм байгуулха замаар тэдэнэй шууд дабшахаар шиидэнхэй байһыень харуулаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Индонезидэ айлшалжа байна

СОЛО, майн 12. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Майн 12-ой эртэ үглөөгүүр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Индонезиин Президент Сукарно хоёр автомашинануудта һуужа, Соло мордоо. Эртэ урда сагта баригдаһан энэ город ошожо ябаха замдаа, нүхэр Ворошилов сугтаа ябаһан хүнүүдтэеэ хамта аяар VIII зуун жэлдэ баригдаһан Боробудур гэжэ сүмэ хараа.

Голландиин колонизаторнуудта эсэргүү буһалгаае 1825 ондо толгойлһон, Индонезиин арадай национальна герой Дипо Негар гэгшэдэ зорюулагдаһан музей Магеланг гэжэ нютагта бии юм. Айлшад энэ музейе хараа.

Индонезиин нэгэдэл тухай дуу дуулан, Магелангын хүн зон К. Е. Ворошиловые үдэшөө. Һүүлээрнь К. Е. Ворошилов үдэ боложо байхада Салатига городто ерэбэ. Энэ город шадар барайгарай, мүн каучукова плантацинуудай үргэн ехэ талмайнууд бии юм. Тэндэ 50 мянган хүн сугларжа, митинг хээ. Сукарно сугларагшадта үгэ хэлэжэ, тэндэ байһан зон Сукарнын хэлэһэн үгые һайшаажа байһанаа хэдэн дахин мэдүүлһэн байна.

Ворошилов аяар холын оронһоо манайда айлшалжа ерээ. Манай нютаг Москваһаа олон мянган километр холо газарта байдаг. Манай арадууд ондо ондоо арадууд юм. Ородууд өөрынгөө хэлэн дээрэ хэлэдэг, мүн бидэшье өөһэдөө хэлэтэйбди. Гэбэшье, нюур шарайгаараа, хэлээрээ ондо ондоо байгаашье һаа, бэе бэеһээ аяар холо һуудагшье һаа, Индонезиин болон совет арад ехэ холбоо барисаатай юм. Юун дээрэһээ иимэ барисаатай болообибди? Иимэ гурбан шалтагаанһаа манай арадууд барисаатай болоо: нэгэдэхеэр, совет арад бэеэ даанхай байдалаа юунһээшье үлүүгээр һанажа, тэрээнээ хамгаалхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэдэг. Бидэшье бэеэ даанхай байдалтай болохо зорилгоор революци хэһэн байнабди. Тиимэһээ бэеэ даанхай байдалаа мүн лэ үндэрөөр сэгнэдэгбди. Хоёрдохёор, Советскэ Союз обществын бүхы ажалшадай ажабайдалые һайжаруулхын түлөө оролдодог. Бидэнэр мүн лэ тиимэ зорилготойбди. Обществые һалбаран мандуулха, арад зоной ажабайдал һайжаруулжа, тэдэнийе зол жаргалтай болгохо гээшэ манай ниитын зорилго мүн. Гурбадахяар, совет арад дайнда эсэргүүсэн, эб найрамдалай түлөө эрид шууд тэмсэдэг. Бидэшье энэ зорилгын түлөө мүн лэ тэмсэдэгбди. Индонезиин, Египедэй, Америкын болон бусад арадууд эбтэй этэйгээр ажаһууха ёһотой. Эгээл иимэһээ манай арад Ворошиловые хүхюу баяртайгаар угтажа байна.

Советскэ Союз колониализмда эсэргүүсэн тэмсэдэг гэжэ Президент үргэлжэлүүлэн хэлэбэ. Бидэнэр мүн лэ тиимэ тэмсэл хэнэбди. Бандунгда болоһон конференци дэлхэйн бүмбэрсэгэй хүн зоной хахадһаань ехэ зонийе—1600 миллион хүнийе нэгэдүүлээ. Хэрбээ Советскэ Союзай, Америкын, Германиин арадуудые, дэлхэйн бүхы арадуудые нэгэдүүлбэл, империалистнууд хэршье олон һаа, юушье хэжэ шадахагүй. Арадуудай нэгэдэнхэй байгаа сагтань империалистнуудай бүхы хорото ябуулгануудынь хододоо буруу һүрэдэг байха гэжэ Сукарно үшөө дахин онсолон тэмдэглэбэ.

Митинг дээрэ Климент Ефремович Ворошиловай хэлэһэн үгые сугларагшад урма баяртайгаар угтаа.

Танай ороной ажалшад бидэнийе ойрын хани нүхэд мэтээр халуунаар угтаа гэжэ Ворошилов мэдүүлбэ. Манай социалистическэ гүрэнэй арадай зүгһөө таанадта амар мэндэ хүргэнэб. Президент Сукарно богонихон аад, удха түгэлдэр үгэ соогоо бүхы хүн түрэлтэнэй һанажа байһан бодолнуудые хэлээ. Би тэрэнэй хэлэһэн үгые гүйсэд дэмжээд, хэрбээ бидэнэрэй, һайн һанаата хүнүүдэй, хододоо нэгэдэнхэй байгаа һаамнай, манай хүсэмнай агууехэ боложо, бидэнэр илагдашагүй бата бэхи бүлэ боложо, хорото муухай дай хэзээшье үүдхүүлхэгүйһөө гадна, гоё һайхан, амгалан байда[л] тоожо шадахабди гэжэ нэмэж[э] лэхэ хүсэлэнтэйб. Тиигэжэ б[и] хүн бүхэнэй зол жаргалтайгаа[р] хюу баяртайгаар ажаһууха [...] ство байгуулхабди.

«Мердека!», «Мердека!» үгэнүүдээр К. Е. Ворошилова[й] лэһэн үгэнүүдые сугларагша[д] таа.

Салатигада болоһон мити[нг] түгэсхэлдэ сугларагшад бэе[э] хай байдалда, бата нэгэдэлд[э] рюулагдаһан дуунуудые ду[...] К. Е. Ворошилов Сукарно һүүлээрнь машинануудтаа һу[...] аалиханаар ябаба. Тэдэнэ[р] дээрээ зогсожо, сугларһан хү[...] нийе халуунаар амаршална. Ти[...] К. Е. Ворошиловай үглөө бо[...] байха гэртэ тэдэнэр 18 часта е[...] Центральна Явын провинции [...] бернатор Мангуннегоро боло[...] хай тушаалтай бусад хүнүүд [...] нийе угтаа.

ДЖАКАРТА, майн 13. (ТА[СС]). Индонезиин үргэн олониитэ, бүхы арадынь СССР-эй Вер[ховно] Соведэй Президиумэй Түрүү[лэгшэ] К. Е. Ворошиловай Индоне[зидэ] айлшалжа байһыень тон ехээр [...] нирхоно.

Нүхэр Ворошиловай хаана [...] һон, хэнтэй уулзаһан тухайнь, тэрэнэй хэһэн мэдүүлгэнүүд [...] бүри радиогоор дамжуулага[...] К. Е. Ворошиловай Индоне[зидэ] ерэһэн тухай документальна ф[ильм] Индонезиин бүхы кинотеатр[...] майн 13-да харуулагдаба. К. Е. [Во]рошиловай Джакартын Кемай[...] гэжэ аэропортдо буухадань, хү[...] ной бахархан, урма баярта[...] угтаһыень, мүн Негар гэжэ пр[ези]дентын ордондо К. Е. Вороши[...] ошохо замдань ажалшадай х[...] наар амаршалһыень фильм [...] руулна.

Центральна Явын городуу[д] Джокьякарта, Магеланг, Сала[тига] Соло гэжэ городуудта К. Е. Во[ро]шиловай айлшалһан тухай мэдээ[...] нүүд майн 13-най газетэнүүдт[э] лилогдобо. Гаджа Мада униве[рси]тедэй студентнэрэй урда нүхэр [Во]рошиловай хэлэһэн үгэ толилог[...] Харинһаа ерэһэн айлшад соо һоо [...] сал К. Е. Ворошилов студенты[н] урда үгэ хэлээ юм гэжэ «Сулу[х Ин]донезия» газетэ тэмдэглэнэ. [...] ороноо һалбаран мандуулхын т[...] хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр һ[...] хыень айлшан студентнэртэ хү[...]

Советскэ Союз Индонези хо[ёр]хани барисаан улам бэхижэх[э] жэ К. Е. Ворошиловай хэлэһэн [...] нүүдынь «Бинтанг Тимур» га[зетэ] тэмдэглэнэ. Бата нэгэдэлтэй, н[...] жагсанхай байһан арад лэ дип[...] шэгүй хүсэтэй юм гэһэн Ворош[ило]вай үгэнүүдые «Мердека» б[олон] «Дута Машаракат» газетэнүүд [...] солон тэмдэглэнэ.

Хэрбээ һайн һанаата бүхы [...] нүүд нэгэдэжэ, бирагүй жэжэ[г] асуудалнуудаар арсалдажа, [...] сагаа гаргадаггүй гээшэ һаань, [...] хэй дээрэ жаргалтай һайхан [...] дал тогтохо һэн гэжэ нүхэр Во[ро]шиловай хэлэһэн үгэнүүдые [...] публик» газетэ онсолон илгару[...]

СУРАКАРТА, майн 13. (ТА[СС]-эй тусхай корр.). К. Е. Ворош[илов] президент Сукарно хоёр [...] таа ябалсаһан хүнүүдтэеэ хамта [...] мүсэ дутуутанай гэртэ майн 13 [...] ошожо ерээд, һүүлээрнь митин[г] ошоо.

К. Е. Ворошилов президент [Су]карно хоёрой трибуна дээрэ хар[...] дахадань, сугларагшад шуурга[н] далайн хүүеэн мэтэ шанга абя[...] альга ташалгаар угтаба. Хэ[...] минута үнгэрөөд байхада, амарш[...] гын хүүеэн бага замхажа, президе[нт] Сукарно сугларагшадта хандан [...] хэлээ.

Һүүлээрнь нэрьемэ альга таш[...] гаар угтагдан, К. Е. Ворошилов [...] хэлэһэн байна.

Митингын һүүлээр К. Е. Ворош[и]лов, президент Сукарно, тэдээн[эй] сугтаа ябалсаһан хүнүүд Прам[...] һан гэжэ эртэ урда сагта бариг[даһан] һан сүмэ хараад, Бали гэжэ ар[...] ошохоёо самолёдоор мордоо.

Олон мэргэжэлтэй механизатор

Шулуун МТМ-гэй барилга дүүрэжэ, зосоохи хүдэлмэринь хэгдэжэ байба. Тоһоёо хүсэд аршуулаагүй шэнэхэн токарна, үрэмдэлгын, слесарна станогууд, электро-алха болон бусад элдэб түхеэрэлгэ, приборнууд тодхогдожо, шэнэ МТМ соо ороходо ямар нэгэн заводой цех шэнгеэр харагдана.

— Ёһоор лэ мастерскойтой болобо гээшэбди. Иигээд лэ ажаллажа ханалгүй болохо даа,—гэжэ шэнэхэн слесарна станок тодхожо байһан, нарииханаар табиһан хирбээ хара һахалтай, тэгшэ хүдэр бэетэй хүниинь хажуудахи нүхэртөө хэлэнэ. Энэ хүнтэй золгожо хөөрэлдэхэдөө түбшэн дарууу түни зантайень абаһаар мэдэхээр, үгэдэ үсөөншэгшье һаа, ажал хүдэлмэри, механизаци тухай хөөрэхэ ехэ дуратай хүн байба.

Энэ хадаа Хориин МТС-эй анха бии болоһон сагһаа хойшо хори гаран жэлдэ ажаллажа, олон мэргэжэл шудалһан бэлиг шадабари ехэтэй механизатор Санга Дармаевич Сарьянов мүн байгаа. Санга Дармаевич хорёод жэлэй урда тээ түрэл нютагтаа булад хатуу анзаһаар түрүүшын борозда таталсаһан хүн юм. Мүн тиихэдэ энэ үе соогоо комбайнёроор, слесареэр, түмэршэ дархааршье ажаллаа. Тиигэжэ ямаршье ажалда ябахадаа механизатор Сарьянов даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгатай бэрхээр хандажа, ажалдаа амжалта туйладаг түрүү механизатор гэжэ МТС, аймаг соогоо суурханхай юм.

— Санга Дармаевичнай манай урдаа хараха механизаторнуудаймнай нэгэн гээшэ. Ямаршье ажал даалга—найдахаар лэ нүхэр юм даа,—гэжэ МТС-эй директор Вадим Прокофьевич Убеев хододоо омогорхон хэлэдэг.

Һүүлэй үедэ Санга Дармаевич «Путь Сталина» колхозые хангадаг трактор на бригадын бригадираар үни удаан саг соо амжалтатай һайнаар хүдэлжэ байһанаа, үнгэрэгшэ жэлһээ хойшо МТС-эйнгээ мастерскойдо слесареэр ажаллана. Тракторна бригадын бригадираар ажаллахадаа механизаторнуудайнгаа ажалда туһалдаг; машина зэбсэгээ бүрин бүтэнөөр ашагладаг, тиигэжэ полевой хүдэлмэрийе хаһа саг соонь шанар һайнтайгаар үнгэргэдэг байһан юм. Тэрэнэй ашаар «Путь Сталина» колхоздо орооһото болон тэжээлэй культурануудай муу бэшэ ургаса хуряагдадаг һэн.

— Санга Дармаевичтай сугтаа хүдэлмэрилхэдэ ехэл һайн даа. Ажал хүдэлмэри дээрэшни хододоо туһалжа дүнгэжэ ябаха, мэдэхэгүй юумыешни заажа, һургажа ябадаг юм,—гэжэ мүнөөшье бригадын механизаторнууд хэлсэдэг юм.

Мастерскойдо ажаллахада баһал харюусалгатай хэрэг ха юм. Трактор машинануудай ямараар заһабарилагдажа гараһанһаань механизаторнуудай поли дээрэ урагшатай бүтээсэтэйгээр ажаллахань гүйсэд дулдыдаха юм. Тиимэһээнь МТС-эй дирекци, партийна организаци

коммунист Сарьяновые ахалагша слесарь болгожо табиһан байна. Теэд энэ найдабарииень механизатор Сарьянов бэелүүлхые үнэн зүрхэнһөө оролдон ажаллана. Тиигэжэ мастерскойдо ажалай жаяг заршам дээшэлүүлхэ, мүн шэнэ онол аргануудые хэрэглэжэ заһабарийе түргэдхэхэ ба шанарыень һайжаруулха хэрэгтэ слесарь Сарьянов эдэбхитэйгээр оролсодог юм. Мүнөө энэ МТС-тэ тракторнуудые түхэреэн жэлдээ таһалгаряагүй заһабарилжа байха арга хэрэглэгдэдэг болоо. Энэ жэлдэ Хориин МТС-тэ трактор болон прицепной машина зэбсэгүүд урда урданайхиһаа шанар һайнтайгаар хаһа саг соогоо заһабарилагдаа һэн. Тэрэнэй ашаар мүнөө хабарай тарилгые олонхи бригаданууд урагшатай һайнаар ябуулжа байна. Энэ хэрэгтэ слесарь Сарьянов өөрынгөө хубитые яһала оруулалсаһан байха. Яахадааб гэхэдэ, Санга Дармаевич хэһэн ажалдаа нарин нягтаар хандажа, шанар һайнтайгаар бүтээдэг, үдэрэйнгөө нормые 130—200 процент дүүргэдэг юм. Заһабарилгада хэрэгтэй захилые нэгэшье һаатуулангүй саг соонь бүтээдэг байна. Тиигээд слесарь Сарьянов заһабарилга дээрэ хоёр хүнэй хэдэг хүдэлмэрийе гансаараа хэдэг юм. Хэрбээ энээнһээ урда тээ блогой головко, сцеплениин муфтые хоёр хүн заһабарилдаг байһан һаань, энэ хүдэлмэрийе Санга Дармаевич гансаараа хэнэ. Шанарынь хододоо һайн. Энэ үүсхэлыень заһабарилгада байһан механизаторнууд Леонид Ситников, Павел Горшков, Николай Ситников гэгшэд халуунаар дэмжэжэ, мүн хоёр хүнэй хэдэг ажалые гансаараа хэхэ гэжэ оролдодог болонхой.

— Олон мэргэжэл шудалхада өөртэшье һайн, ажалдашье аша туһатай юм. Механизатор бүхэн шадаал һаа хоёр гурбан мэргэжэлтэй байха ёһотой. Тиигэбэл ажалнай бүри урагшатай, бүтээсэтэй болохо, — гэжэ Санга Дармаевич залуу механизаторнуудта хододоо дадхан хэлэжэ, өөрынгөө дүй дүршэл тэдэндэ дамжуулан үгэхые оролдодог юм. Эгээл тиимэһээнь залуушуул үнинэй механизаторые хүндэлжэ, үгыень үнэтэйдэ тоожо ябадаг байна.

Коммунист Сарьянов ажалаа гансал һайнаар хээд байдаг бэшэ, МТС-эй ниитын ажабайдалда, хамтаараа үнгэргэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэйгээр оролсодог нүхэр юм. Сүлөөтэй сагтаа газетэ, журнал ходо уншажа, дуулаһан мэдэһэнээ нүхэдтөө хэлэжэ үгэхые оролдодог.

Эндэ һаяхан слесарь Санга Дармаевич шэнэ газар ашаглалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнгаа түлөө «Шэнэ газар ашаглаһанай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаба.

Зураг дээрэ: слесарь Сарьянов хүдэлмэрилжэ байна.

Ц. Дандаров, манай корреспондент.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

ҺАЯЫН УДЭРНҮҮДТЭ

Москваһаа элдэб ангууд асарагдажа, культура ба амаралтын городой паркда харуулагдахань.

Арсалангууд, эреэн гүрөөһэнүүд, шэлүүһэн, леопард, барас болон мяхаша бусад арьяатан, мүн олон һармагшан, шубууд, табан метр утатай эреэн могой (удав) эндэ харуулагдаха юм. Эдэ арьятанийе харууһалдаг хүдэлмэрилэгшэд гологдоһон мори, үнеэдые мүнгөөрнь худалдажа абаха байна. Тиихэдээ малай доктороһоо абтаһан үнэмшэлгэ харуулагдаха ёһотой. Малаа худалдахаяа һанаһан хүн иимэ адресаар хандахадань болохо: Городой культурын парк, ангуудые харууһалдаг хүдэлмэрилэгшэдтэ.

«Эрдэм» кинотеатрта Хитада[й] кинофильмнүүдэй фестиваль эх[и]лэнхэй. Түсэбынь иимэ:

Лян Шань-бо болон Чжу И[н]тай—майн 15.

Циркын наадан—майн 16.

Баатаршалга—майн 17.

Һалхи шуургата далайда катернууд—майн 18—19.

Мүрэнэй саана хэгдэһэн тагнуул—майн 20.

Хасан Камиля хоёр — майн 21—22.

Зургаадахи үүдэн — майн 23.

Газар—майн 24—26.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00424. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 2163.